

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**7 VE 8. SINIFLARDA ÖĞRENİM GÖREN KIRSAL KESİM
VE KENTLERDE YAŞAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
FİZİKSEL BENLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

SAMET KABAKCI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Prof. Dr. HATİCE ÇAMLIYER

MANİSA - 2018

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**7 VE 8. SINIFLARDA ÖĞRENİM GÖREN KIRSAL KESİM
VE KENTLERDE YAŞAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
FİZİKSEL BENLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

SAMET KABAKCI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Prof. Dr. HATİCE ÇAMLIYER

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. HATİCE ÇAMLIYER

Dr. Öğrt. Üyesi MÜMİNE SOYTÜRK

Dr. Öğrt. Üyesi ÖZDEN TEPEKÖYLÜ ÖZTÜRK

MANİSA - 2018

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından, veri toplanması ve yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Samet KABAKCI

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmayı yapmaya karar vermemde emeği bulunan ve çalıőmamız boyunca yüksek bir motivasyon ile bana olan desteğini esirgemeyen tez danıőmanım Sayın; Prof. Dr. Hatice ÇAMLIYER' e sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmanın Kurgulanmasında fikir veren ve tecrübeleriyle yol gösteren, değerli hocam, Dr. Öğretim yesi Mümine SOYTÜRK' e çok teşekkür ederim.

Bu araştırmanın sonuna kadar olan her aőamasında bilgi ve birikimiyle bana yardımcı olup desteğini esirgemeyen Sayın; Dr. Araç. Gör. Mehmet ASMA' ya sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalışmanın yapılmasına izin vermiş olan Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve araőtırmamızda adı geçen, araőtırmamızı yapmamızda bizlere kolaylık sağlayan tüm okul idarecilerine çok teşekkür ederim.

Çalışma sürecim boyunca bana olan desteklerini esirgemeyip her türlü kolaylığı sağlamaya çalıőan, görevli bulunduğum kurumun müdürü Sayın; Murat KESKİN' e sonsuz teşekkür ederim.

Samet KABAICI

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLolar DİZİNİ.....	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vi
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ÖZET	1
SUMMARY	2
1. GİRİŞ	3
1.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	6
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	7
1.3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZİ.....	7
1.4. ALT PROBLEMLER	7
1.5. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN HİPOTEZLER ..	8
1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	9
1.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	9
2.1. BENLİK.....	10
2.2. BENLİK SAYGISI.....	11
2.3. BENLİK ALGISI.....	12
2.4. BENLİK KAVRAMININ BOYUTLARI	13
2.4.1. Akademik Benlik Kavramı	14
2.4.2. Akademik Olmayan Benlik Kavramı	15
2.5. ERGENLİK	18
2.5.1. Ergenlik ve Çevre	20
2.5.2. Ergenlik ve Fiziksel Benlik Algısı Üzerine Yapılan Çalışmalar	23
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	33
3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ:	33
3.2.ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE SÜRESİ:	33

3.3.ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ:	33
3.4.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI:	34
3.5. VERİLERİN ANALİZİ	36
4. BULGULAR.....	37
5. TARTIŞMA.....	60
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	73
7. KAYNAKLAR	76
8. EKLER	86
EK 1: Kişisel Bilgi Formu	86
EK 2: Çocuk ve Gençler İçin Fiziksel Benlik Algısı Ölçeği	87
EK 3: Etik Kurul Karar Formu	90
EK 4: Ölçek Kullanım İzni	91
EK 5: Gönüllü Olur Formu.....	92
EK 6: Yönetim Kurulu Karar Örneği	94
EK 7: Tez Çalışması Orjinallik Raporu.....	95
EK 8: MEB Araştırma İzni	96
ÖZGEÇMİŞ	97

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Araştırmanın örneklem grubuna ait bilgiler	33
Tablo 2: Katılımcıların demografik bilgileri.....	37
Tablo 3: Öğrencilerin ölçeğin alt boyutlarındaki puan ortalama ve standart sapma değerleri.....	39
Tablo 4: Katılımcılardan elde edilen verilere ilişkin tanımlayıcı istatistik bulguları.....	40
Tablo 5: Katılımcılardan elde edilen verilerin normallik analizi sonuçları	42
Tablo 6: Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkinin analizini içeren Spearman korelasyon analizi sonuçları	43
Tablo 7: Yaşanılan yer değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları.....	44
Tablo 8: Yaşanılan yer değişkenine göre verilerin analizini içeren Mann-Whitney U testi sonuçları.....	44
Tablo 9: Sınıf değişkenine göre katılımcıların benlik algı analizlerini içeren T testi sonuçları	45
Tablo 10: Sınıf değişkenine göre katılımcıların benlik algı analizlerini içeren Mann-Whitney U Testi sonuçları.....	45
Tablo 11: Cinsiyet değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları.....	46
Tablo 12: Cinsiyet değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi sonuçları.....	46
Tablo 13: Boy değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi sonuçları.....	47
Tablo 14: Boy değişkenine göre verilerin analizini içeren Kruskal Wallis testi sonuçları.....	48
Tablo 15: Kilo değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi	49
Tablo 16: Kilo değişkenine göre verilerin analizini içeren kruskal-wallis testi	50
Tablo 17: Spor yapıp yapmama değişkenine göre verilerin analizini içeren t testi sonuçları	50
Tablo 18: Spor Yapıp Yapmama Değişkenine Göre verilerin analizini içeren Mann-Whitney U testi sonuçları.....	51
Tablo 19: Kardeş sayısı değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları.....	51
Tablo 20: Kardeş sayısı değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi.....	52
Tablo 21: Tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları.....	52

Tablo 22: Tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi sonuçları	53
Tablo 23: Kendine ait oda değişkenine göre verilerin analizini içeren t testi sonuçları.....	54
Tablo 24: Kendine ait oda değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi sonuçları.....	54
Tablo 25: Gelir durumu değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi sonuçları.....	55
Tablo 26: Gelir durumu değişkenine göre verilerin analizini içeren kruskal-wallis testi sonuçları	56
Tablo 27: Ayna karşısında ne kadar zaman geçirdiği değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi sonuçları	57
Tablo 28: Ayna karşısında ne kadar zaman geçirdiği değişkenine göre verilerin analizini içeren kruskal-wallis testi sonuçları	58

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Benlik Kavramının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Shavelson, Hubner ve Stanton 1976).....	14
Şekil 2: Akademik Benlik Kavramının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Marsh, Byrne ve Shavelson 1988).	15
Şekil 3: Akademik Olmayan Benlik Kavramının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Shavelson, Hubner ve Stanton 1976).	16
Şekil 4: Fiziksel Benlik Algısının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Fox ve Corbin 1989).	18

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

Açıklamalar

Çocuklar ve Gençler için Fiziksel Benlik Algısı Profili Ölçeği
Genel Fiziksel Yeterlik
Genel Yeterlik
Spor Yeteneği
Vücut Çekiciliği

Simgeler

CY-PSPP
GFY
GY
SY
VÇ

Başlık: 7. ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal Kesim ve Kentlerde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması

Öğrencinin Adı: Samet Kabakçı

Danışman: Prof. Dr. Hatice Çamlıyer

Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören ve farklı sosyolojik çevrelerde yaşayan öğrencilerin fiziksel benlik algısı açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tarama modelinde gerçekleştirilen bu araştırmanın evrenini Manisa il merkezinde öğrenim gören 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmakta, örneklemini ise Manisa iline bağlı 11 ilçede bulunan bir kırsal kesim ve bir kent okulu olmak üzere toplam 22 ortaokulda öğrenim gören küme örnekleme yöntemine göre seçilmiş 500 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Whitehead (1995) tarafından geliştirilen ve Aşçı ve ark. (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan CY-PSPP Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %59'u kırsal kesimde, %41'i ise kentte yaşamaktadır. %44,6'sı 12-13, %55,4' ü 14-15 yaş aralığındadır. %44,2'si 7. sınıf ve %55,8'i 8. sınıfta öğrenim görmektedir. Bu çalışmadakilerin %46,2'si erkek ve %53,8'i kadındır. Katılımcıların %81,8'i spor yaptığı, %18,2'si ise yapmadığı görülmüştür. Kırsalda ve kentserde yaşayan öğrencilerin fiziksel benlik algısı puan ortalamaları arasında fark bulunamamıştır. Sınıf değişkenine göre verilerin analizinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin vücut çekiciliği alt boyutundaki puan ortalamalarının ($\bar{x}=2,42$, $Ss=0,4453$) 7 sınıf puan ortalamalarından ($\bar{x}=2,23$, $Ss=0,4493$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur ($t(498)=-4,50$, $p=0,000$).

Sonuç: Sonuçlar kırsal ya da kentserde yaşayan ortaokul yedi ve sekizinci sınıf öğrencilerinin fiziksel benlik algılarında anlamlı fark bulunamamıştır. Bu sonucu, bireylerin kendilerini yaşadıkları çevrenin standartlarına göre değerlendirdikleri şeklinde yorumlamak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Kırsal, Kent, Fiziksel Benlik Algısı, Benlik Saygısı.

Title: Comparison of Physical Self Perceptions of 7th and 8th Grades Middle School Students Living in Urban and Rural Areas.

Student Name: Samet Kabakcı

Supervisor: Prof. Dr. Hatice amlıyer

Department: Physical Education and Sport Teaching Department

SUMMARY

Purpose: The purpose of this study is to examine students who are studying in 7th and 8th grade and who live in different sociological environment in terms of physical self-perception comparatively.

Material and Method: This research conducted in the survey model constitutes the 7th and 8th grade students who are studying in Manisa province. The sample group consists of 500 students selected by cluster sampling method in a total of 22 secondary schools located rural area and city center in 11 provinces of Manisa. The Personal Information Form developed by the researcher and CY-PSPP Scale developed by Whitehead (1995) and adapted to Turkish by Aşçı et al. (2005) used as data collection tool.

Findings: 59% of the participants live in rural areas and 41% live in the city center. 44,6% of participant is in the age group of 12-13, and 55,4% in the age group of 14-15 years old. 46,2% of the participants were male, 53,8% were females. It was seen that 81,8% of the participants play sports and 18,2% not play. There was no difference between the average scores of physical self-perception scores of the students living in rural and urban areas. In the analysis of data according to the grade variable, it was found that eighth graders had significantly higher mean scores ($\bar{x} = 2,42$, $S_s = 0,4453$) in the subscale of body attractiveness than 7th grade ($\bar{x} = 2,23$, $S_s = 0,4493$) average score ($t(498) = -4,50$, $p = 0,000$).

Result: The results showed no significant difference between 7th and 8th grade middle school students that living in rural or urban areas in the physical self-perceptions. It is possible to interpret this as the way in which individuals evaluate themselves according to the standards of the environment in which they live.

Keywords: Rural, Urban, Physical Self-Esteem, Self Esteem.

1. GİRİŞ

Türk Dil Kurumu' na göre kırsal; Az insanın barındığı, genellikle kır durumunda olan yer olarak açıklanırken, kent kelimesi şehir ile eş anlamlı olarak; Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent, site olarak açıklanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, Erişim tarihi: 30 Haziran 2018).

Benlik, psikoloji tarihinde ilgilenilen konuların en önemlileri arasında yer almıştır (Singelis 1994 akt; Özdemir 2012). Benliğin kelime anlamı Türk Dil Kurumu tarafından, bir kimsenin öz varlığı, kişiliği, onu kendisi yapan şey, kendilik, şahsiyet olarak açıklanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, Erişim tarihi 20 Kasım 2017). Benlik, insanın kendi kişiliğine ilişkin kanılarının toplamı, insanın kendini tanıma ve değerlendirme biçimidir. Benlik kavramı, bireyin kendisi için önemli saydığı kişilerin eleştiri ve beğenileriyle biçimlenir (Üstün ve Akman 2002). Başka bir tanıma göre, bireyin ne olduğu ve çevresince nasıl tanındığı hakkında bilinçliliği benlik olarak adlandırılmaktadır (Akgül B. D. 2001 akt; Aktaş ve Erhan 2015). Kişiliği etkileyen en önemli faktör benliktir. Benlik, kendi kişiliğimize ilişkin kanılarımız ve kendi görüş tarzımızdan oluşur. Bu bakımdan benlik, kişiliğin özel yanı olarak da tanımlanabilir. Benlik böylece bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örtünüşüdür. Benlik bilinçli olmaktır. Benlik ruhsal ve bedensel bir kavramdır. Benlik kavramı, bireyin kendi kimliğinin farkında olmasıdır (İkizler ve Karagözoğlu 1997 akt; Gün 2006).

Benlik kavramı, bireyin kendisine ilişkin doğru bulduğu dinamik ve karmaşık inançların tümüdür. Bireyin zihinsel ve fiziksel özelliklerinin toplamı ve sahip olduğu bütün bu özelliklere ilişkin düşüncesidir. Benlik kavramı, bireyin kendisiyle ilgili olarak kafasında çizdiği görünümdür. Bu görünüm, bireyin kendisine güvenli olup olmayacağını, içe ya da dışa dönük oluşunu belirler (Baldwin ve Hoffman 2002 akt; Yavuzer 2004).

Benlik kavramı sadece tek alanda değil, psikolojide sosyolojide ve diğer sosyal ve davranışsal bilimlerde de yaygın olarak çalışılan bir kavramdır. Sosyal psikolojide benlik çalışmaları; benlik saygısı, benliği yüceltme, benliği sunma, benlik kontrolü,

benliği doğrulama, benliği olumlama, benliği değerlendirme ve daha onlarca benlik ile ilgili kavramı kapsamaktadır. 20.yy'ın başları ve ortalarında önemli kuramcılar insan davranışlarını anlamak için benliğin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Cooley, sosyologların dikkatini benliğe çekerken; G. H. Mead ise psikolojide benliğe dikkat çekmiştir. Faris (1937) ve Blumer (1937) de benliğin çalışılmasını sosyoloji alanında desteklerken sembolik etkileşim kavramının gelişmesine öncülük etmişlerdir (akt; Kağıtçıbaşı 2014).

Sosyal öğrenme teorisine göre bireyin kendisine bakış açısı çevresini de etkilemektedir (Rotter 1982 akt; Üstün ve Akman 2002). Harter'a (1983) göre benlik kavramı bireyin kendisini tanımlayan değerler bütünüdür. Harter, bireyin kendisi ile ilgili düşünceleri pozitif ise benlik algısı yüksek; kendisi ile ilgili düşünceleri negatif ise düşük benlik algısının olduğunu belirtmektedir (Harter 1983 akt; Üstün ve Akman 2002).

Benlik farkındalığı arttıkça, bireylerin sosyal ilişkilerinde de önemli dönüşümler yaşanır. Yani bireyler zaman içinde kendileri hakkında daha yüksek bir farkındalığa ulaştıkları gibi, diğerleri hakkında da farkındalık düzeyleri gelişmekte ve sosyal ilişkilerde daha becerili hale gelmektedirler (Demir 2010 akt; Köksal Akyol ve Salı 2013). Benlik kavramının tanımını yaparken ikiye ayırmak mümkündür; ilki bireyin kendisi için düşünceleri diğerisi ise ideal benlik yani bireyin olmak istediği benlik diyebiliriz (Üstün E, Akman B. 2002).

Rogers'a göre (1965), bireyin kendisi ile ilgili düşüncelerini etkileyen iki faktör vardır; bunlardan biri bireyin kendisine bakış açısı bir diğerisi ise çevresidir. Bireyin olumlu ve güçlü bir benlik kavramı geliştirebilmesi, ancak koşulsuz bir sevgi ortamında yetişmesiyle mümkün olabilir (akt; Üstün ve Akman 2002).

Benlik kavramı üzerinde ilk önemli etki anne baba ve aile, ikincisi arkadaş grupları, üçüncüsü ise okuldur. Disiplin ve sevgi aracılığıyla anne babadan, uygun davranışı gösterme baskısı ile yaşıtlarından, başarı ya da başarısızlık durumu ile okul yaşantılarından ve başka birçok faktörden etkilenmektedir (Gander ve Gardiner 1995 akt; Köksal Akyol ve Salı 2013).

Benlik kavramı, doğuştan gelen bir özellik değildir, sosyal ve fiziksel evre içerisinde zamanla oluşmaktadır. İlk ve orta çocuklukta okul, arkadaş grupları,

ebeveynler çocukların benlik kavramı ve benlik saygısının yükselmesinde önemli katkılar sağlamaktadır (Frisby ve Tucker 1993 akt; Sarı ve Cenkseven 2008). Bu bilgiler ışığında, yaşanan ortam ve çevrenin, bireyin benlik algısını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğunu söylenebilir.

Burada üzerinde durulması gereken önemli kavramlardan biri de benlik saygısıdır. Benlik saygısı terimi benlik kavramından daha özeldir. Benlik saygısı genel olarak olumlu ya da olumsuz olsun kendimiz hakkında nasıl düşündüğümüzü içerir. Eğer biz değerli bir birey olduğumuzu düşünüyorsak yüksek benlik saygısına sahip biri olarak tanımlanabiliriz. Eğer kendimiz hakkında birçok kuşkumuz varsa, diğer insanlar kadar değerli olduğumuza emin değilsek veya kısmen kendimizden hoşlanmıyorsak düşük benlik saygısına sahip olduğumuzu söyleyebiliriz (Derlega ve Janda 1982 akt; Erkan ve Kaya 2015).

Olumlu benlik algısına sahip olan bireylerin öz-saygıları, öz-güvenleri ve değerlilik duyguları da güçlüdür. Bu bireylerin kişilerarası ilişkilerde, yeni durumlara uyma ve işbirliği konularında olumsuz benlik algısına sahip olan bireylerden daha başarılı oldukları görülmektedir (Baumeister, R. F., Campbell, J., Krueger, J. I. et al. 2003 akt; Altun ve Yazıcı 2013).

Özkan (1994) yapmış olduğu çalışmada benlik saygısının duygusal, zihinsel, toplumsal ve dolaylı olarak da bedensel öğeleri olduğuna değinmiştir. Bireyin kendini değerli hissetme, yeteneklerini, bilgi ve becerilerini ortaya koyabilme, başarma, başarılar ile öğünme, toplum içinde beğenilir olma, kabul görme, sevilen olma ve kendi bedensel özelliklerini kabul ve benimseme gibi öğelerin, benlik saygısının oluşması ve gelişmesinde önde gelen etkenlerdir olduğundan bahsetmiştir (Jersild 1963; Kohut 1971; Cotton 1985 akt; Özkan 1994).

Çok yönlü ve hiyerarşik benlik kavramı yapısının, fiziksel etkinliğe katılımdan etkilenen en önemli boyutu olan "fiziksel benlik kavramı (physical self-concept)" veya "fiziksel benlik algısı (physical self-perception)", çocukluktan itibaren, fiziksel çevremizle ilişki kurma, uzmanlaşma yeteneği ve sağlıklı gelişim için önem taşımaktadır (Altıntaş ve ark. 2009).

Fiziksel benlik kavramı, bireyin psikomotor boyutta kendisini algılaması ve değerlendirmesi olarak tanımlanır (Fox, akt; Aşçı 2004). Fox ve Corbin (1989),

fiziksel benliği bir bireyin güç, spor yeteneği ve fiziksel görünüş olarak kendisini algılaması olarak açıklamıştır. Yavuzer'e göre (2010), çocuğun gelişimini bir bütün olarak kavrayabilmek için psikolojik olduğu kadar fizyolojik gelişimi de bilmek gerekir. Çünkü fiziksel gelişim, çocuğun davranışını hem doğrudan, hem de dolaylı olarak etkiler. Doğrudan etkiler, çünkü bedensel gelişim, çocuğun neler yapabileceğini belirler. Dolaylı olarak da etkiler çünkü çocuğun kendine ve diğerlerine karşı tutumu bedensel gelişiminin de etkisi altındadır.

1.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bir çocuğun fiziksel görünüşü ve uygunluğu hakkındaki algıları, kendisini kavramasında son derece önemli bir rol oynar (Dunton ve ark. 2006). Alan yazında, önemli bir psikolojik sonuç olarak, ilişkisel ve fiziksel aktivite davranışının öncülü olarak fiziksel benliği gösteren çeşitli araştırmalar mevcuttur (Fox 2000; Hagger, Ashford ve Stambulova 1998; Lindwall ve Hassme'n 2004). Benzer şekilde, Stein, Roeser ve Markus'a göre (1998), güçlü bir benlik algısına sahip olan ergenler, alkol gibi riskli alışkanlıklarla daha iyi baş edebilmektedir. Dunton ise (2006), güçlü bir benlik algısına sahip olmanın, fiziksel sağlık gibi olumlu sonuçlarla ilişkili olduğunu ileri sürmüştür.

Özellikle ergenliğe geçiş yıllarında benlikle ilgili tanımlamaların yoğun biçimde fiziksel görünümle ilgili olduğu görülmektedir. Ergenliğin ilk yıllarındaki tanımlamalarda görünüşün ve fiziksel özelliklerin kullanılması büyük ölçüde döneme özgü olarak dikkatin bedene yönelmiş olmasına bağlanmaktadır (Montemayor ve Eisen 1977 akt; Oktan ve Şahin 2010).

Bu dönemde ergen, içinde yaşadığı kültürün ideal vücut olarak sunduğu modelin etkisi altında kalarak beden imajını oluşturma sürecini yaşar. Ergen için ideal beden görünümü, özellikle arkadaş gurubu, aile ve toplum tarafından belirlenir. Ergenlerin akranlarından aldığı mesajlar beden imajını değerlendirmede oldukça önemli bir yere sahiptir (Oktan ve Şahin 2010). Ancak literatürde, kişilik gelişimi açısından oldukça önemli görülen ergenlik döneminde, bireylerin fiziksel benlik algıları ile çevre ilişkilerini net olarak ortaya koyan oldukça sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır.

Bu çalışmanın, literatürde sınırlı olarak değinilen ergenlerin fiziksel benlik algısı ve çevre arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmaları zenginleştireceği düşünülmektedir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören ve farklı yerleşim yerlerinde yaşayan öğrencilerin sınıf, cinsiyet, spor yapma durumu, kardeş sayısı, tarımla uğraşma durumu, kendilerine ait odaya sahip olma durumu, aile gelir düzeyi ve ayna karşısında zaman geçirme durumu gibi değişkenlere göre fiziksel benlik saygısı açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesidir.

1.3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZİ

Ortaokul 7. ve 8. sınıflarda öğrenimlerini gören öğrencilerinin fiziksel benlik algılarında kırsal ya da kentsel bölgede yaşamının bir fark oluşturup oluşturmadığı bu araştırmanın ana problemini oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu araştırmanın ana hipotezi:

H₁: Kırsal ve kentsel bölgede yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin fiziksel benlik algıları arasında anlamlı fark vardır.

Bu temel araştırma hipotezinin dışında bu çalışmada aşağıda yer alan alt araştırma problemlerin cevapları aranacaktır.

1.4. ALT PROBLEMLER

1. 7 ve 8. sınıflar arasında fiziksel benlik algısı açısından bir fark var mıdır?
2. Kızlar ile erkekler arasında fiziksel benlik algısı açısından bir fark var mıdır?
3. Boy değişkeni açısından fiziksel benlik algısında bir fark var mıdır?
4. Kilo değişkeni açısından benlik algısında bir fark var mıdır?
5. Spor yapıp yapmama ortaokul yedi ve sekizinci sınıf öğrencilerinin fiziksel benlik algılarını etkilemekte midir?
6. Öğrencilerin kardeş sayıları ile fiziksel benlik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

7. Öğrencilerin tarım faaliyetleri ile meşgul olmaları ile fiziksel benlik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

8. Öğrencilerin kendilerine ait odaları olup olmaması ile fiziksel benlik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

9. Öğrencilerin aile gelir düzeyleri ile fiziksel benlik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

10. Öğrencilerin ayna karşısında geçirdikleri süre ile fiziksel benlik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

Bu alt problemlere bağlı olarak hipotezler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1.5. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN HİPOTEZLER

H₁: Ortaokul 7. ve 8. sınıflar arasında fiziksel benlik algısı açısından fark vardır.

H₂: Kızlar ile erkekler arasında fiziksel benlik algısı açısından fark vardır.

H₃: Boy değişkeni açısından fiziksel benlik algısında fark vardır.

H₄: Kilo değişkeni açısından fiziksel benlik algısında fark vardır.

H₅: Spor yapanlar ile yapmayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin fiziksel benlik algıları birbirinden farklıdır.

H₆: Öğrencilerin kardeş sayılarına göre fiziksel benlik algıları değişmektedir.

H₇: Öğrencilerin tarım faaliyetleri ile meşgul olup olmaları fiziksel benlik algılarını değiştirmektedir.

H₈: Öğrencilerin kendilerine ait odalarının olup olmaması fiziksel benlik algılarını değiştirmektedir.

H₉: Öğrencilerin aile gelir düzeyleri arasındaki farklılıklar fiziksel benlik algılarını değiştirmektedir.

H₁₀: Öğrencilerin ayna karşısında geçirdikleri süre fiziksel benlik algılarını değiştirmektedir.

1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

1. Çalışmanın katılımcılarının evreni temsil edici nitelikte olduğu varsayılmıőtır.
2. Kaynaklardan elde edilecek bilgilerin gerçeği yansıttığı kabul edilmiştir.
3. Uygulanan istatistiki yöntem ve tekniklerin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.
4. Araştırmaya katılanların ölçekte yer alan soruları doğru yanıtladıkları kabul edilmiştir.

1.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma 2016-2017 eğitim ğretim yılında, küme örnekleme yöntemiyle belirlenen, Manisa il merkezi ve evre ilçelerinde öğrenimlerini görmekte olan 500 ortaokul 7. ve 8. Sınıf ğrencisi ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. BENLİK

Bireyin mutlu ve doyumlu bir yaşam sürmesinin önce kendisi, sonra çevresi ve topluma doğru yayılan olumlu yansımaları olacağı kabullenilmektedir. Böyle bir yaşam tarzının olabilmesi ise, sağlıklı bir kişilik gelişimine bağlıdır. Olumlu bir kişilik gelişimi için bireyin çalışması, diğer bir deyişle ürün vermesi, yaptıklarından doyum sağlaması, özgünlüğünü yitirmeden uyum sağlaması gibi göstergeler kullanılmaktadır. Kişinin tavır alışlarını, çevresini algılayışını, gösterdiği uyum tarzını ve tepkilerini "kişilik" başlığı altında topluyoruz. Kişiliğin bir alt yapısı ise benliktir. Benlik, bireyin kişiliğine ilişkin kanıları, kendini algılayış biçimi olarak özetlenebilir. Kişiliği yönlendiren, biçimlendiren bir öğedir (Aslan 1992). Benlik kavramı, her bir insanın kendi varlığına dair gerçek olarak gördüğü öğrenilmiş inanç, tutum ve görüşlerinin oluşturduğu tamamen karmaşık, organize olmuş ve dinamik bir sistemdir (Erkan ve Kaya 2015). Benlik, bireyin çevresiyle olan yaşantılarını algılama biçimine göre oluşan dinamik bir süreçle gelişmektedir. Bu süreç doğumla başlar. Çocuk büyüyüp geliştikçe, varlığının bilincine vardıkça yaşantıları arasında ayırım yapmaya, kendi varlığına ait olan yaşantıları benimsemeye, yaşadığı çevre içindeki varlığından ve işlevlerinden oluşan bir benlik geliştirmeye başlar (Akyol ve Salı 2013).

Kişinin kendine ilişkin algıları, duyguları, tutumları olarak düşünülen benlik kavramı çok boyutlu bir kavramdır. Bedensel özellikler, sosyal benlik, bilişsel benlik, akademik benlik bu boyutlardan bazılarıdır (Marshall 1989; Wall 1986 akt; Sarı ve Cenkseven 2008). Bireyin kişiliği, düşünceleri ve kendini algılaması bakımından ortaya koyduğu önem sebebiyle benlik, birçok alanda ilgi duyulan ve açıklanma ihtiyacı duyulan bir kavram olmuştur. Bu konuda çok sayıda araştırmacı çalışma yapmış ve benlik kavramına dair fazla sayıda tanımlama ortaya çıkmıştır. Benlik kavramının açıklanmasına yönelik tanımlamalardan bazıları şöyledir;

Benlik kavramının tanımında farklı yaklaşımlar çerçevesinde farklı tanımlara rastlanmaktadır. Örneğin, Shavelson (1982)'a göre, "kişinin çevresiyle etkileşimleri sonucu kendi davranışlarına ilişkin bireysel algıları" benlik kavramını oluştururken,

Burns (1982)'e göre benlik kavramı, kişinin kendisi hakkındaki tüm inanç ve değerlerin toplamıdır (Akt. Özgeylani 1993; akt. Metin ve Kangal 2012). Başka bir tanıma göre ise benlik bireyin kendini görüşüdür ve tutumlardan, duygulardan, algılardan ve davranışlardan oluşur (Gander ve Gardiner 2001, akt; Metin ve Kangal 2012).

Benlik kavramı, insan kişiliğinin temelinde bulunan ve birey için çok önemli olan algı, duygu ve düşüncelerin bütünü olarak tanımlanır. Benlik kavramı insanın kendini algılayış ve kavrayış biçimidir ve kişinin kendisi hakkındaki düşüncelerini kapsar. Bir başka deyişle kişinin fiziksel, ruhsal, sosyal ve duygusal özellikleri, istekleri ve başarıları hakkındaki inançlarının toplamı benlik kavramını oluşturur (Güngörmüş 1997 akt; Adana, Arslantaş ve Şahbaz 2012).

Neden insanlar birbirlerinden farklıdır? Neden hepsi aynı değildir, bireyin evrendeki yeri nedir? Kişinin bu sorulara verdiği cevabı o kişinin benlik kavramıdır (Çamlıyer ve Çamlıyer 2015).

2.2. BENLİK SAYGISI

Benliğin değerlendirici ve tanımlayıcı boyutlarının birbiriyle iç içe olması ve bu iki yapının birbirini etkilemesinden dolayı benlik kavramı ve benlik saygısı kavramları araştırmalarda sıklıkla birbirlerinin yerine kullanılmıştır (Byrne 1996; Stroem 1997 akt; Aşçı 2004). Benlik kavramı ve benlik saygısı sıklıkla insanların kendilerini nasıl gördüklerini ifade etmede kullanılan iki terimdir. Her iki terimde yakın anlama sahiptir fakat ikisi arasında önemli bir ayrım vardır. Benlik kavramı daha geniştir ve insanların kendilerini nasıl gördüklerinin birçok yönünü içerir (Erkan ve Kaya 2015).

Benlik, bireyin kendini algılamasını, kendisinin diğer bireylerle olan ilişkilerine ait algılarını ve bütün olarak bu algılara verilen değeri içerirken (Rogers 1961 akt; Çakır ve Karataş 2012); benlik saygısı, benlik-değerinin, kendine güvenmenin veya kendini kabulün kişisel ve bütünsel duygularını ifade etmektedir (Leary 1996 akt; Çakar ve Karataş 2012). Benlik saygısı (özsaygı) ise kişinin kendi fiziksel ve zihinsel özelliklerine değer atfetmesi olarak ifade edilebilir (Özbay 2006, akt; Arslan ve ark. 2016).

Benlik saygısı, kişinin kendisini benimseyip değer vermesi, kendisine güven ve saygı duyması, kişinin kendini değerlendirmesi sonucunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur (Yörükoğlu 1988 akt; Karaman ve ark. 2012).

Yetersiz benlik imajı geliştirmek bireyin kabuğuna çekilmesine ve yeni girişimlerde bulunamamasına sebep olabilir. Sonuçta yeterince deneyim ve girişimcilik sahibi olmamalarından dolayı birçok şeyi öğrenemezler (Çamlıyer ve Çamlıyer 2015).

Benlik saygısı terimi benlik kavramından daha özeldir. Benlik saygısı genel olarak olumlu veya olumsuz olsun, kendi hakkımızda nasıl düşündüğümüzü içerir. Eğer biz değerli bir birey olduğumuzu düşünüyorsak yüksek benlik saygısına sahip biri olarak tanımlanabiliriz. Eğer kendimiz hakkında birçok kuşumuz varsa, diğer insanlar kadar değerli olduğumuzdan emin değilsek veya kısmen kendimizden hoşlanmıyorsak düşük benlik saygısına sahip olduğumuzu söyleyebiliriz (Derlega ve Janda 1982 akt; Erkan ve Kaya 2015).

2.3. BENLİK ALGISI

Kendilik (benlik) algısı, çok eskiden beri filozofları ve sosyal bilimcileri ilgilendiren bir konudur. Çağdaş psikologlara göre iki farklı baskın görüş vardır. Bir görüşe göre; kendilik algısı sosyal olarak paylaşılan gerçeğe dayanır, diğerlerini algılamayla aynı süreçlerden ortaya çıkar ve davranış ve deneyimin kesin yansımaları olarak düşünülür. Diğer görüşe göre ise; temelde kendilik algısı çarpıtılmıştır, kendine hizmet eder ve sürekli olarak diğerlerinin algıları tarafından savunulandan daha olumludur (Jones 1990 akt; Özen 2014).

Psikolojide ‘benlik algısı’; genellikle kişilerin, kendileri hakkındaki düşüncelerinin, duygularının, tutumlarının bir bütünü’ olarak ifade edilmektedir (Wollfolk 1997 akt; Turaşlı ve Zembat 2013). Sosyolojide “benlik algısı” daha farklı açılardan incelenmektedir. Bu bakış açısına göre, benlik algısı tanımı kültürden kültüre de farklılıklar gösterebilir. Ancak ne sadece psikolojik etkenler ne de tek başına sosyolojik ya da fizyolojik etkenler benlik algısını açıklamaya yetmemektedir.

Bu faktörler daima karşılıklı etkileşim içindedir (Markus-Kitayama 1991; akt. Berk 1997 akt; Turaşlı ve Zembat 2013).

Benlik algısı doğumla başlayan, ergenlikle gelişimine devam eden psikolojik olduğu kadar toplumsal ve kısmen de fiziksel bir fenomendir (Erikson 1959, akt; Arslan ve ark. 2016). Genel olarak benlik algısı, yaşam deneyimlerimizden edindiğimiz olumlu ve olumsuz geri bildirimlerin ve bilgilerin duygusal bir toplamıdır. Bu sebeple benlik algısı insan davranışının en önemli ve merkezi konusudur (Demoulin 2000 akt; Zembat ve Turaşlı 2013).

2. 4. BENLİK KAVRAMININ BOYUTLARI

Marsh ve Shavelson (1985), kişinin bir birey olarak kendine ilişkin ve yaşamındaki diğer çeşitli alanlara özgü algılarını birbirinden ayırdığını belirtmiştir. Bireyin genel benlik algıları, “Genel Benlik Kavramı”nı (Global Self-Concept) oluştururken, daha sınırlı ve alana özgü algıları ise bireyin akademik, toplumsal, duygusal ya da fiziksel vb. benlik kavramlarını oluşturmaktadır. Benlik kavramının sıradizinsel yapısını ortaya koymaya yönelik ilk model, Shavelson, Hubner ve Stanton (1976) tarafından geliştirilmiştir (Byrne 1996 akt; Özerkan 2007). Öncelerde benlik kavramı tek boyutlu bir biçimde ele alınan bir kavramken günümüzde benlik kavramının hiyerarşik bir yapıya sahip olduğu görüşü benimsenmiştir. Shavelson, Hubner ve Stanton (1976) yapmış oldukları bir bilimsel çalışmada, benlik kavramının hiyerarşik olarak gösterimini şu şekilde yapmaktadır;

Aşağıdaki şekil bu modeli göstermektedir;

Şekil 1: Benlik Kavramının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Shavelson, Hubner ve Stanton 1976)

Bu model, benlik kavramının sıradizinsel yapısını, farklı düzeyler arasındaki ilişkilerin gücüne dayalı olarak açıklamaktadır. Modelden de anlaşılacağı gibi benlik kavramının akademik ve akademik olmayan boyutları vardır (Özerkan 2007). Benlik kavramının farklı boyutları arasında ilişkiler bulunmakla birlikte, her bir boyut, birbirinden bağımsız birer kavram olarak ele alınıp, yorumlanabilir (Byrne 1996 akt; Özerkan 2007).

2. 4. 1. Akademik Benlik Kavramı

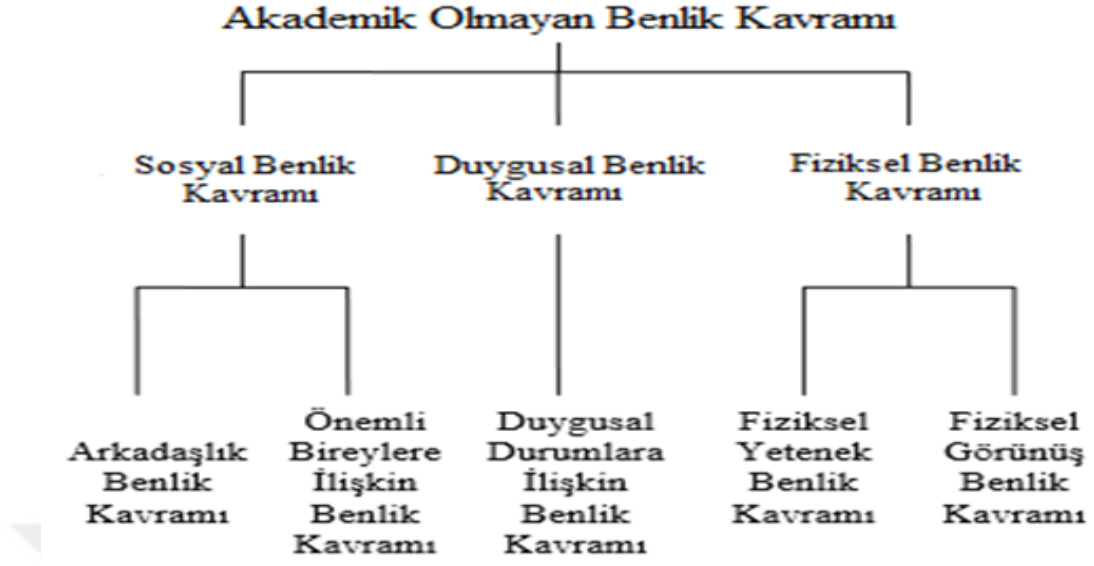
Bireyin, akademik yeterliklerine ilişkin algısına “Akademik Benlik Kavramı” denir (Hattie 1992 akt; Özerkan 2007). Akademik Benlik Kavramı, daha önce de sözü edildiği gibi, belli öğrenme alanlarına özgü alt benlik kavramlarından oluşur (Özerkan 2007). Bu kavramlar Matematiksel Akademik Benlik ve Sözel Akademik Benlik kavramlarıdır. Akademik Benlik Kavramının hiyerarşik gösterimi aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 2: Akademik Benlik Kavramının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Marsh, Byrne ve Shavelson 1988).

2. 4. 2. Akademik Olmayan Benlik Kavramı

Shavelson ve ark. (1976) tarafından önerilen modelde, genel benlik algısı, akademik ve akademik olmayan benlik algısı olmak üzere ikincil düzeylere ayrılır. Akademik olmayan benlik algısı da kendi içinde sosyal, duygusal ve fiziksel benlik algılarına ayrılır (Aşçı 2004). Shavelson ve ark. (1976) tarafından önerilen modeldeki akademik olmayan benlik algısının kesiti aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil 3: Akademik Olmayan Benlik Kavramının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Shavelson, Hubner ve Stanton 1976).

2. 4. 2. 1. Fiziksel benlik algısı

Fox (1990) fiziksel benlik algısını; bireyin psikomotor boyutta kendisini algılaması ve değerlendirmesi olarak tanımlamıştır (akt; Aşçı 2004). Sonstroem ve Potts'a (1996) göre ise fiziksel benlik algısı, atletik beceri, kuvvet, dayanıklılık ve esneklik gibi özelleştirilmiş motor becerilerdeki algılardır (akt; Aşçı 2004).

Geliştirilen hiyerarşik ve çok yönlü benlik kavramı modellerinde, benlik kavramının bir alt bileşeni olarak fiziksel benlik algısı ele alınmıştır (Koca ve ark. 2003).

Benlik algısının çok yönlü yapısı içerisinde ele alınan fiziksel benlik algısı; kendine güvenin ve genel benlik algısının önemli bir ögesi, çok yönlü ve hiyerarşik benlik algısı yapısının egzersize katılımdan etkilenen en önemli boyutu olarak kabul edilmiştir (Fox 1990 akt; Aşçı 2004). Fox (1990)' a göre, fiziksel ben ya da fiziksel benlik algısı kendine güvenin ve benlik kavramının önemli bir ögesidir ve bireyin psikomotor boyut öğelerinde (kuvvet, dayanıklılık, fiziksel görünüm) kendini algılayışını içerir.

Fiziksel benlik kavramı ile ilgili çalışmaların gelişimine bakıldığında bu konu ile ilgili çalışmaların beden imgesi kavramının genel benlik kavramı ile ilişkilendirilerek başladığı görülmektedir. Daha sonra bu çalışmaları fiziksel benlik kavramının benlik kavramının alt boyut olarak ele alındığı çok yönlü benlik kavramını ölçmeye yönelik araç geliştirme çalışmaları izlemiş ve araştırmacılar fiziksel benlik kavramının önemini bu çok yönlü benlik kavram envanterlerinin bir boyutu olarak ele alarak ortaya koymuşlardır. Benlik kavramının çok yönlü ve hiyerarşik bir psikolojik kavram olduğu üzerinde görüş birliği sağlanması ile birlikte fiziksel benlik kavramı sıklıkla kullanılan benlik kavramı envanterlerinde birden çok alt boyut olarak ele alınmaya başlanmıştır (Aşçı 2004).

Shavelson ve ark. (1976), çok boyutlu modellerin kurulmasıyla fiziksel benliğin, kapsamlı modellerin bir parçası olarak sistematik bir şekilde ölçülebilir bir hale geldiğini söylemiştir.

Son yıllarda spora özgü araç geliştirme ihtiyacının birçok araştırmacı tarafından (Marsh 1997; Ostrow 1990) ortaya konması, genel benlik algısında çok yönlü ve hiyerarşik yapıyla ilgili eğilimin "Fiziksel Benlik Algısı"na da taşınma gerekliliği sonucu psikomotor boyuta özgü benlik algısı envanterleri geliştirilmeye başlanmış ve fiziksel benlik algısı üzerindeki araştırmalarda büyük ilerlemeler sağlanmıştır. Fiziksel benlik algısının çok yönlü yapısını vurgulayan envanterlerden ilki Fox ve Corbin (1989) tarafından geliştirilen "Kendini Fiziksel Algılama Envanteri (Physical Self- Perception Profile, PSPP)" dir. PSPP, psikomotor boyutta fiziksel algılamanın değerlendirilmesi için temelde hiyerarşik ve çok yönlü fiziksel algılama modeline dayalı olarak geliştirilmiştir (Aşçı 2004). Fox ve Corbin' in (1989) hiyerarşik fiziksel algılama modeli Şekil 4' te görülmektedir.

Şekil 4: Fiziksel Benlik Algısının Hiyerarşik Olarak Gösterimi (Fox ve Corbin 1989).

Spor bilimleri alanında fiziksel benlik algısıyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, bu çalışmaların daha çok sporcuların ve sporcu olmayanların fiziksel benlik algılarının karşılaştırılması ve fiziksel benlik kavramına spor branşının, cinsiyetin ve bazı psikolojik değişkenlerin etkisi konularında yoğunlaştığını görmekteyiz. Örneğin, Marsh (1998) yaptığı çalışmada sporcu olanlarla sporcu olmayanların fiziksel benlik algılarını karşılaştırmış ve sporcuların fiziksel algılama puanlarının sporcu olmayanların puanlarından daha yüksek olduğu bulmuştur (akt; Koca ve ark. 2003).

Koca ve ark. (2003), yazılı kaynaklar incelendiğinde, fiziksel benlik algısıyla ilgili çalışmaların daha çok sporcular ve sporcu olmayanların karşılaştırılması üzerinde yoğunlaştığından bahsetmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı fiziksel benlik algısına etki eden diğer bileşenler ve etmenlerin araştırılması ve belirlenmeye çalışılmasıdır.

2. 5. ERGENLİK

Literatürde ergenlik ile ilgili pek çok tanım yer almaktadır. Bazı uzmanlar ergenliği gençlik yılları olarak tanımlarken; diğerleri yaşamın ikinci dönemi olarak tanımlamaktadır. Çok geniş kapsamlı bir tanım yapmak oldukça güç olmakla birlikte

abuk ve sık aralıklarla gerekleŒen büyüme ergenlik ile eŒleŒtirilmektedir (Siyez 2009).

İnsan yaŒamında her dönemin ayrı bir önemi vardır. Ancak biyolojik, psikolojik ve toplumsal açıdan hızlı ve önemli deęiŒmelerin olduğu süreç kuŒkusuz ergenlik dönemidir. Vücutta boy ve ağırlık artıŒı ile yapı ve iŒleyiŒlerin olgunlaŒmasının yanında, iniŒli ıkıŒlı duygulanımlar, bozulan iliŒkiler, çevreden kolay etkilenme, toplumda bir rol sahibi olmaya çabalama gibi özelliklerin görüldüğü bu sürecin bireyin kiŒilięinin oluŒumundaki önemli bir dönem olduğu söylenebilir (Avcı 2006).

"Ergen" sözcüğü, batı literatüründeki "adolescent"ın karŒılıęı olarak kullanılmıŒtır. Latince de büyümek, olgunlaŒmak anlamında kullanılan "adolescere" fiilinin kökünden gelmekte olan bu sözcük, yapısı gereği bir durumu değil, bir süreci belirtmektedir; günümüzde bireylerde gözlenebilen hızlı ve sürekli bir geliŒme evresi olarak da tanımlanabilmektedir. Ergenlik dönemi, biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan bir geliŒme ve olgunlaŒmanın yer aldığı çocukluktan eriŒkinlięe geiŒ dönemidir (Yavuzer 2010).

Türk Dil Kurumu tarafından ergenlik; Cinsel organların fizyolojik geliŒmesiyle baŒlayan, bluğa ermiŒlikle yetiŒkinlik arasındaki dönem, yeni yetmelik olarak açıklanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, EriŒim tarihi 08 Ocak 2018).

Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından yayınlanan psikiyatri sözlüğünde ergenlik; "fiziksel ve duygusal süreçlerin yol açtığı cinsel ve psikososyal olgunlaŒma ile baŒlayan ve bireyin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı, çokta belirli olmayan bir zamanda sona eren kronolojik bir dönemdir ve hızlı fiziksel, psikolojik ve sosyal deęiŒmelerle karakterizedir" Œeklinde tanımlanmaktadır (Crockett ve ark. akt; Siyez 2009).

Ortalama olarak kızların erkeklere oranla iki yıl kadar önce olgunlaŒmaları nedeniyle, gençlik dönemindeki yaŒ sınırlarında, cinsler arasında belirli bir farklılık görülür. UNESCO, ergenlik dönemini 15-25 yaŒ dilimleri arasında göstermektedir. Bu dönem ülkemizde, kızlarda ortalama olarak 10-12, erkeklerde 12-14 yaŒları arasında baŒlar (Yavuzer 2010).

Ergenlik dönemi çocukluktan erifkinliğe geçiş dönemini içerir. Ergenlik çağı Dünya Sağlık Örgütü tarafından 10-19 yaşları arası olarak kabul edilmektedir ve toplumun ortalama % 13-15'ini oluşturur (Kasapçopur ve Arısoy 2011).

Tanımlarda görüldüğü gibi ergenlik karmaşık olduğu gibi başlangıcı ve bitiş zamanı tam olarak belirli olmayan hassas bir dönemdir. Bunun nedeni bireye göre farklılıklar gösterebilen yapıdaki bir dönem olmasıdır. Hatta Siyez ve Siyez (2007) ergenlik döneminin dinsel, politik, ekonomik ve tarihsel açıdan benzer yapılara sahip olan jeopolitik yapılarda bile ergenliğin doğasının farklılık gösterebildiğinin bilindiğini söylemektedir.

2. 5. 1. Ergenlik ve Çevre

Çevre, dünya üzerinde yaşayan tüm canlılar ile yaşam için gerekli hava, toprak ve sudan oluşan bir sistemdir. Kavramı belirgin kılmak için tanımı açıklamak gerekirse, insanla birlikte tüm canlı varlıklar ve canlı varlıkların eylemlerini etkileyen ya da etkileyebilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik, toplumsal nitelikteki tüm etkenler çevreyi oluşturmaktadır (Çelikkıran 1995).

İnsan hayatını etkileyen en önemli iki temel değişkenden birisi kalıtım, diğeri ise içinde yaşadığı çevrenin etkileridir. İnsanın bedensel, cinsel, sosyal, duygusal, kişisel, zihinsel ve ahlaki olarak başkalarından farklı davranışlara ve özelliklere sahip olmasının ardında onun soyaçekime bağlı kendine özgü niteliklere sahip olmasının yanında, bu özelliklerin değişik çevresel etkilere maruz kalması da yatar. İnsanın gelişiminde etkili olan çevresel koşullar hemen hemen dölleme ile başlar (Kulaksızoğlu 2004).

İnsan yaşamı, dişi üreme hücresi ve erkek üreme hücresinden gelen 23'er kromozomun birleşip 46 kromozomlu tek bir hücrenin oluşumu ile başlar. Bu başlangıçla insan, ilk olarak biyolojik çevreye sahip olur. İlerleyen günlerde buna psikolojik ve toplumsal çevre de eklenir. İnsan yaşamını kuşatan bu üç yapı, daha başlangıçtan itibaren insanı etkilemeye ve kişilik yapısını belirlemeye başlar. İnsanın yaşamı boyunca uyumlu, normal ya da sağlıklı bir ömür geçirmesi, bu üç yapının birbirleriyle dengeli bir etkileşim içinde olmalarıyla ilgilidir (Avcı 2006).

Büyüme-gelişme sürecinin ve puberteye erişme yaşının, genetik ve etnik özellikler yanında coğrafi yerleşim, beslenme durumu ve yaşam düzeyi gibi çevresel faktörlerden belirgin olarak etkilendiği uzun yıllardan beri bilinmektedir (Saka ve Neyzi 2005).

Pubertenin başlangıç yaşı, cinsiyet, genetik, biyolojik, sosyo-ekonomik, beslenme, yaşam olayları ve çevresel etkenler gibi pek çok faktörün etkisine bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Siyez 2007 akt; Siyez 2009). Çocukların puberteye ortalamadan daha erken ya da daha geç girmesi gibi gösterdiği bireysel farklılıklar, kız ve erkekler üzerinde psikolojik ve sosyal açıdan farklı etkiler meydana getirebilmektedir (Siyez 2009). Bireylerin gerek kişisel gerekse toplumsal uyumları, içinde yaşadıkları toplumsal çevreyle bağlantılıdır. Dolayısıyla aile yapısı, arkadaş çevresi, okul çevresi ve televizyon ergenin toplumsal uyumunu etkileyen başlıca faktörlerdir (Avcı 2006).

Genellikle anne-babanın eğitim düzeyi, mesleklerini, sosyo-ekonomik düzey ve sosyo-kültürel çevrelerini, konuştukları dili ve sonuçta çocuğun zihinsel kapasitesini belirleme özelliğine sahiptir. Bu açıdan anne-babasının eğitim düzeyi yüksek olan bir çocuğun olay ve olguları algılama ve değerlendirme düzeyi ile anne-babasının eğitim düzeyi düşük, alt sosyo-kültürel bir çevrede büyüyen ve bu nedenle de sınırlı ya da yetersiz bilgilerle yetiştirilmiş bir çocuğun aynı olay ve olguları algılama ve değerlendirmesi farklı olacaktır (Avcı 2006). Örneğin suçlu çocuklar (delinquent childs) üzerinde yapılan araştırmalar bunların annelerinin %76,6'sının, babalarının da %40,7'sinin okuma-yazma bilmediğini göstermiştir. Yine aynı araştırmada suçlu çocukların babalarının %54,5'inin çiftçi, %13,7'sinin işçi %31,8'inin ise diğer mesleklerden olduğu tespit edilmiştir. (Yavuzer 1996 akt; Avcı 2006).

Yavuzer'de (2010), sosyo-ekonomik koşullarla sağlık ve beslenmenin ergenliğin başlama yaşını büyük ölçüde etkilediğinin görüldüğünü, iklimin de ergenliğin başlama yaşı üzerinde büyük etkiler gösteren bir başka faktör olduğunu söylemektedir.

Yukarıda belirtilen bilimsel açıklamalarda görüldüğü gibi bireyin yaşadığı sosyo-ekonomik durum, aile yapısı ve yaşanan coğrafi konum gibi çevresel faktörlerin ergenlik kavramı üzerinde etkili olduğundan bahsedilmektedir.

Erkan ve Kaya'ya (2015) göre, ergenlik yılları benlik saygısının oluşumunda kritik bir dönemdir. Bu dönemin gelişimsel görevlerini yerine getirebilmek için ergenin sağlıklı bir benlik saygısına sahip olması gerekmektedir.

Eriş ve İkiz (2013), araştırmasında olumlu beden imajına sahip ergenlerin benlik saygısı düzeyinin olumsuz beden imajına sahip olan ergenlerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum fiziksel görünümünden memnun olan ergenlerin benlik saygısının daha yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Benlik saygısı ve beden imajını inceleyen çalışmaların büyük bir çoğunluğunda fiziksel görünümünü beğendiğini ifade eden ergenlerin benlik saygısının, fiziksel görünümünü beğenmediğini ifade edenlerden yüksek olduğu görülmektedir (Maşrabacı 1994; Oktan ve Şahin 2010; Suner 2000; Tatoğlu 2006 akt; Eriş ve İkiz 2013).

Ergenliğin, fiziksel değişimlerin ön plana çıktığı, beden imajının önem kazandığı bir dönem olduğuna inanılmaktadır. Ergenin görünüşüne ilişkin algılarının benlik saygısının önemli bir belirleyicisi olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan ergenlik döneminde meydana gelen fiziksel, bilişsel ve sosyal değişimlerin ergende kaygının ortaya çıkmasına neden olabileceği özellikle beden imajı, sosyal ilişkiler ve performansa yönelik olumsuz yüklemelerle kaygı yaşantılarını daha da tetikleyebileceği düşünülmektedir (Eriş ve İkiz 2013).

Öyleyse bireyin yaşadığı çevrenin ergenlik kavramı üzerinde, ergenlik kavramının da benlik kavramı üzerinde zincirleme bir etkisinin olduğundan bahsedebilir. Daha önceki alt başlıklarda da değinmiş olduğumuz ve tablolar ile gösterdiğimiz üzere fiziksel benlik algısı, benlik kavramının alt boyutlarından ve benlik kavramına etki eden tüm etmenlerin fiziksel benlik algısına da etki etmesi olasıdır. Bu bağlamda çalışmamızın ergenler ile yapılmış olması ve çalışma yapılan ergenlerin farklı sosyo-ekonomik yapıya sahip olan çevrelerde (Kırsal ve Kentsel) yaşıyor olmaları fiziksel benlik algıları açısından da önem taşımaktadır.

2. 5. 2. Ergenlik ve Fiziksel Benlik Algısı Üzerine Yapılan Çalışmalar

2. 5. 2. 1. Yurtdışında yapılan çalışmalar

Lubans, Morgan ve McCormack (2011), New South Wales, Avustralya'da bulunan 10 orta öğretim okulundan yaş ortalamaları 14,1 (+ 1,6) olan 249 genç (126 erkek ve 123 kız) ile yapmış oldukları kesitsel çalışmada, öğrencilerin okul sporuyla ilgili inançları, okul sporu sırasında alınan sosyal destek ve ergenlerin fiziksel benlik saygısı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Çalışma sonuçlarına göre okul sporu inançları ile fiziksel benlik saygısı yapıları arasında güçlü bağıntılar bulunmuştur. Kızlarda, spora yönelik sosyal desteğin fiziksel benlik saygısı yapılarıyla ilişkisi görülmemiştir.

Fairclough ve Ridgers (2010), ilkokul çağındaki çocukların olgunluk durumunun fiziksel aktivite ve fiziksel benlik algılarına etkisini araştırmak amacıyla 10,6 +0,3 yaşındaki 175 çocuk (97 kız, 78 erkek) ile yapmış oldukları çalışmada, çocuklara Çocuk ve Gençlik Fiziksel Benlik Algısı Envanteri uygulamıştır. Katılımcıların ılımlı fiziksel aktiviteyi değerlendirmek için beş gün boyunca bir ActiGraph ivmeölçeri takılmış, ayrıca olgunluk durumunu tahmin etmek için antropometrik ölçümler yapılmıştır. Çalışma sonucunda, gözlemlenen ilişki biçimi, kızların fiziksel olgunluk statüsünün ilerlemesiyle fiziksel benlik algılarının azaldığı, erkeklerin ise fiziksel-benlik algılarının pik (zirve) yükseklik hızında artan yaşla birlikte arttığı yönündedir.

Rey, Vallier, Nicol, Mercier ve Maiano (2018), bir diyet programına katılan obez ergenlerin fiziksel benlik algıları (PSP) üzerine basketbol, bisiklet sürme ve boks etkinliklerinde üç seanslık şiddetli aralık eğitiminin (VIT) tekrarlanan etkilerini incelemeyi amaçladıkları bir çalışma yapmışlardır. Güney Fransız pediatrik rehabilitasyon merkezinde eğitim gören 24 katılımcıyla (14 kız, 10 erkek, Tanner'in Evre III-IV; M = 14,6 yaş, SD = 0,7) gerçekleştirilen bu çalışmada, obez erkek ergenlerin obez kız ergenlere kıyasla küresel özdeğer ve fiziksel benlik algılarının (spor yeterliliği hariç) önemli ölçüde daha fazla olduğu görülmüştür. Buna ek olarak, sonuçlar ayrıca 5 hafta boyunca erkek ve kızların spor yeterliliklerinde belirgin bir artış gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte, şaşırtıcı bir şekilde, VIT'in fiziksel benlik algısı üzerindeki etkilerinde cinsiyet temelli bir fark gözlenmemiştir.

Sonuç olarak, başlangıçta erkeklerin fiziksel benlik algısı kızlara göre daha yüksek olmasına rağmen, VIT oturumlarının basketbol, bisiklet sürme veya boks konusundaki etkilerinin benzer büyüklükte olduğu görülmüştür. Bu bulgular, bu nedenle, fiziksel benlik algılamasındaki cinsiyete dayalı farklılıkların bu VIT türleriyle artırılmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca, VIT'in fiziksel benlik algılamalarına etkisi incelenmiş nitekim, algılanan fiziksel güç önemli oranda artmış olsa da, küresel öz değer ve spor yeterliliğinin ilk önce önemli ölçüde azaldığı ve sonra önemli oranda arttığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, VIT'in obez ergenlerin küresel öz-değer ve fiziksel benlik algılarını (fiziksel öz değer hariç olmak üzere tüm PSP ölçekleri) zamanla arttırmaya yönelik etkili bir araç olduğunu göstermektedir. Burada VIT'in eşsizliği, obez ergenlerin fiziksel benlik algılarını iyileştirmek için farklı spor faaliyetlerini aynı yoğunlukta birleştirmek olduğu söylenmiş ve fiziksel benlik algılarını geliştirerek, katılımcıların fiziksel aktivitelere katılmaya daha fazla motive olabilmelerinin beden memnuniyetini artırabileceğini ileri sürmüşlerdir.

Fawkner, Henretty, Knowles, Nevill ve Niven (2014), hem mutlak hem de nispi olgunlaşma ve beden boyutundaki değişikliklerin fiziksel etkinlik üzerindeki doğrudan etkilerini araştırmıştır. Bunun için uzunlamasına bir tasarım benimsenmiş ve fiziksel benlik algılarının bu etkide arabuluculuk edip etmediğini araştırmak amacıyla, altı orta öğretim okuluna gelen on yedi ilköğretim okulundan kız öğrencinin katılımı sağlanmıştır. Gönüllü olarak katılan kızlardan, altı aylık aralıklarla 18 ay daha çalışmaya devam etmeleri istenmiştir. Başlangıçta (1. evre) 208 kızın (ort. Yaş $11,81 \pm 39$ yıl) katıldığı çalışmanın sonuçlarına göre tüm gruplar ve evreler arasında tutarlı olmamasına rağmen yaş ve Pubertal Gelişim Ölçeği fiziksel değişkenlerinin birkaçında göreceli olgunluk grupları arasında belirgin farklar olduğunu tespit edilmiştir. Evre 1'de fiziksel benlik algılama fiziksel gücü ve evre 4'te fiziksel benlik algılama fiziksel özdeğerinde olgunluk grupları arasında anlamlı bir fark gözlemlenmiş ve farkın hangi gruplar arasında oluştuğunu ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen post-hoc testleri sonuçlarına göre, geç olgunlaşanların zamanında olgunlaşanlara göre anlamlı olarak daha yüksek fiziksel benlik değerine sahip olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Creswell ve Travill (2014), fiziksel aktivitenin 20-40 yaş arasındaki erkeklerin benlik algılarına etkilerini ve fiziksel aktivite biçiminin benlik algısı düzeyini etkileyip etkilemediğini incelemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışma için , Güney Afrika-Batı Cape'de yaşayan, 20-40 yaşları arasında, bir spor salonuna devam eden, rasgele seçilmiş 25 erkek katılımcıya, her biri en az 6 ay boyunca haftada en az haftada en az dört gün 30 dakika boyunca sportif eğitim verilmiş ve yine aynı yaş aralığında olan, aynı coğrafi bölgede yaşayan ve bir spor salonuna gitmeyip herhangi bir sportif eğitim almayan 25 erkek kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, fiziksel aktivitenin hem fizyolojik hem de psikolojik sağlık üzerinde olumlu bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Benlik algısının benlik saygısını oluşturan bir unsur olduğu bununla birlikte, fiziksel aktivitenin benlik algısına olumlu etkileri olduğunu elde edilen bulgularla desteklenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ayrıca, erkeklerde fiziksel aktivitenin benlik algısını arttırdığı hipotezi doğrulanmıştır. Ağırlık antrenmanlarına katılan bireylerin, diğer fiziksel aktivite şekillerine göre benlik algılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. 20-40 yaş arası eğitilmiş (n = 25) ve eğitimsiz (n = 25) erkeklere, spor yeterliliği, güç, vücut şartlandırma, kişisel değer ve vücut cazibesi olmak üzere beş alt ölçeğe sahip Fiziksel Kendini Algılama Profili anketi uygulanmıştır. Bu uygulama sonuçlarına göre, eğitilen deneklerin, benlik saygısında Fiziksel Benlik Algısı Profili ölçeğinin beş alt ölçeği için eğitimsiz kişilerden anlamlı derecede yüksek olduğunu ortaya konmuştur.

Ferreira, Teixeira, Massart, Filaire (2013), yaşlı gruplarda uygulanan Fiziksel Benlik Algısı Profili (PSPP) anketinin psikometrik özelliklerini incelemek ve fiziksel benlik ile global benlik saygısında cinsiyet farklılıklarını tanımlamak amacıyla çalışmalarını gerçekleştirmiştir. 65-93 yaş aralığındaki 105 erkek ve 102 kadın katılımcı ile gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına göre; kadınlar, daha yüksek vücut cazibesi ve fiziksel benlik değerlerine sahipken, erkekler fiziksel güç, vücut çekiciliği ve fiziksel benlik değerleri için daha yüksek puan ortalaması göstermiştir. 65-75 yaş grubundaki kadınların 75 yaş ve üstü grubundaki erkeklere kıyasla fiziksel güven, beden ve fiziksel benlik değerleri ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Kadınlar, fiziksel benlik ve global benlik saygısı açısından erkeklerden daha yüksek ortalama puan değerleri göstermiştir.

Sherar, Hunter Smart, Rodriques, Standage, Gillison, Malina (2012), ergen kızların (N = 222, Mage = 12,7 yıl, SS = ,8) erken ve geç olgunlaşma değişkenine göre, fiziksel aktivite davranışı ile olgunluk durumlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; erken olgunlaşan 13 yaşındaki çocukların, 13 yaşındaki olgunlaşmamışlardan daha az aktif olduklarını; erken olgunlaşan kızların her üç yaş grubundaki (11, 12 ve 13 yaşlarındaki) olgunlaşmamış kızlarla karşılaştırıldığında fiziksel benlik kavramı puanlarının daha düşük olduğunu ve erken olgunlaşan 13 yaşındaki çocukların, sağlıkla ilgili yaşam kalitesinin olgunlaşmamış 13 yaşındaki çocuklardan daha düşük olduğunu bildirmişlerdir.

Fairclough, Boddy, Ridgers ve Stratton (2012), çocukların kilo durumu, fiziksel aktivite düzeyleri ve fiziksel benlik algıları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır.

Bu çalışma için normal kilo veya aşırı kilolu / obez olarak sınıflandırılan 10-11 yaşlarındaki 409 çocuğun (224 kız) fiziksel aktiviteleri, accelerometri kullanılarak değerlendirilmiş ve çocuklara Fiziksel Kendilik Algılama Profili anketi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre yaş, olgunlaşma ve sosyoekonomik durumun etkilerini kontrol altına alındığında, yoğun fiziksel aktivitenin, erkeklerde ve kızlarda normal kilo durumuyla anlamlı şekilde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Normal ağırlık durumunun, algılanan Fiziksel Durum ve Vücut Çekiciliği ile anlamlı şekilde ilişkili olduğu ulaşılan başka bir sonuçtur. Ayrıca 10-11 yaş grubundaki çocukların ağırlık durumunun, vücut çekiciliği ile fiziksel benlik algısının, yoğun fiziksel aktivitede harcanan zaman pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Normal ağırlık ve aşırı kilolu / obez erkek ve kızların fiziksel benlik algılarındaki önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklar, Spor Yeterliği ve Fiziksel Güç hariç tüm alt alanlarda belirgindir. Normal kilo ve aşırı kilolu / obez erkek ve kızların fiziksel benlik algılarındaki en büyük farkın, Fiziksel Durum ve Vücut Çekiciliğinde olduğu görülmüştür.

Çağlar ve Aşçı (2010), ergen sporcularının motivasyon profilini saptamak ve ergen sporcularının fiziksel benlik algılama farklılıkları ile motivasyonel profiller arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla basketbol, futbol, voleybol ve hentbol gibi

çeşitli takım sporlarından yüz otuz altı erkek (yaş ort = 17,46, Ss = 1,25 yıl) ve 80 kadın adölesan sporcuyla incelemiştir (yaş ort.= 17,61, Ss = 1,19). Bu çalışmada tüm katılımcılara Spor Motivasyon Ölçeği (SMS) ve Fiziksel Benlik Algılama Profili (FBAP) uygulanmıştır. Hiyerarşik küme analizi, bu örnek için dört kümeli (amotivasyon, düşük motivasyon, ılımlı motivasyon ve yüksek motivasyon) bir çözüm ortaya koymuştur. 4 x 5 (Küme x FBAP Alt Skala) MANOVA, motivasyonel kümelenmelerin fiziksel benlik algılama düzeyleri üzerinde anlamlı bir ana etki olmadığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, bu çalışmanın bulguları, ergen sporcularının motivasyonel tiplerinin dört farklı motivasyonel küme oluşturduğunu ortaya koymuştur. Yüksek ve orta derecede motive olmuş sporcuların, FBAP'nin algılanan spor yeterliliği, fiziksel durumu ve fiziksel benlik-değer alt ölçekleri üzerinde sürekli olarak amotive sporculara göre daha yüksek puan aldığını söylemişlerdir.

Özdemir, Çelik ve Aşçı (2010), uygulanan 12 haftalık egzersiz programının erkek üniversite öğrencilerinin fiziksel benlik algılarına etkilerini incelemek ve program sonrasında katılımcıların bazı fizyolojik ölçüm sonuçları ile fiziksel benlik algılarındaki değişimler arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla çalışmalarını gerçekleştirmiştir.

Çalışmaya, 19-25 yaşları arasındaki 48 erkek üniversite öğrencisi katılmış ve katılımcılar rastgele ve eşit derecede yüzme, koşu, bisiklet sürme ve kontrol koşullarına tabi tutulmuştur. 12 haftalık egzersiz programlarından önce ve sonra tüm katılımcılara Fiziksel Benlik Algılama Profili ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca, uygulama öncesi ve sonrasında mukavemet, maksimal oksijen alım miktarı (VO₂max) ve vücut kompozisyonları değerlendirilmiştir. Egzersiz gruplarındaki katılımcılar, kalp hızı rezervlerinin%60-70'inde haftada 3 gün yüzme, koşu veya bisiklet sürme oturumlarına katılırken, kontrol grubundaki kişiler düzenli herhangi bir fiziksel aktiviteye katılmamıştır. Fiziksel benlik algılarının boyutları ile MANOVA'nın sonuçları, öznenin içindeki faktör olarak, kontrol grubunu da içeren tüm grupların, test öncesi ve sonrasındaki daha iyi fiziksel benlik algılarını ortaya çıkardığını ortaya koymuştur. Fizyolojik önlemler dahilindeki MANOVA sonuçları, gönüllü faktör olarak, yüzme grubundaki katılımcıların maksimal oksijen alım miktarı değerlerinin diğer gruplardan daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Diğer

tarafından, gruplar arasında mukavemet skorlarında ve vücut yağlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Dahası, fiziksel benlik algılama boyutlarındaki değişiklikler ile fizyolojik önlemler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

2. 5. 2. 2. Yurt içinde yapılan araştırmalar

Gün'ün (2006) spor yapan ve spor yapmayan 12-14 yaş aralığındaki ergenlerin, Benlik Saygıları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada alt problemler olarak aynı yaş grubu spor yapan ve spor yapmayan ergenlerin Psikosomatik Belirtileri incelenmiştir. Sosyo-demografik özelliklerden, ergenlerin sosyoekonomik düzeyleri incelenmiştir. Diyarbakır ve Ankara'daki, spor yapan ve spor yapmayan 12-14 yaş ergenlerle yapılan bu çalışmada, bu özelliklerin benlik saygısı ve psikosomatik belirtilerle ilişkilerine bakılmıştır. Ayrıca illere göre benlik saygısı ve psikosomatik belirtiler puanları karşılaştırılmıştır. Araştırmada 12-14 yaş grubundan 197 spor yapan, 236 spor yapmayan ergenin Benlik saygıları ve Psikosomatik Belirtilerini ölçmek için; Morris Rosenberg tarafından geliştirilen Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nin alt ölçeklerinden olan Benlik Saygısı Ölçeği ve Psikosomatik Belirtiler Ölçeği kullanılmıştır. Sosyo-demografik özellikleri belirlemek için, araştırmacı tarafından hazırlanmış, Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizi ve ilişkiler için; SPSS 10. 00 Paket Programı kullanılmıştır. Spor yapanlarla spor yapmayanların benlik saygısı puanları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Spor yapanlarla spor yapmayanların psikosomatik belirtiler puanları arasında, ters yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Spor yapanların ve yapmayanların sosyo-demografik özelliklerinden; ergenlerin ait olduğu sosyo-ekonomik düzeyler ile benlik saygısı arasında, pozitif anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sosyo-ekonomik özellik ile ergenlerin psikosomatik belirtileri arasında, negatif anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca illere göre benlik saygısı ve psikosomatik belirtiler düzeylerinin karşılaştırmalarında, anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu çalışma sonucunda, spor yapmanın, ergenlerin stres belirtilerini azaltmada çok önemli ve yararlı olduğu görülmektedir.

Bediz'in (2002), 11-14 yaşları arasındaki 481 (227 sporcu, 254 sporcu olmayan) öğrenci ile fiziksel benlik algılarını ölçmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada ayrıca çocukların fiziksel benlik algılarının cinsiyete, spora katılıma ve spor branşına

göre farklılığının olup olmadığı araştırılmıştır. Bu çalışmada yapılan 2x2 (Grup, sporcu/sporcu olmayan x cinsiyet, kız/erkek) çok yönlü varyans analiz sonuçlarına göre, fiziksel benlik algısı puanlarına sporun ve cinsiyetin anlamlı etkisi tespit edilmiştir. Ancak, fiziksel benlik algısı puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Takiben yapılan varyans analizi sonuçları sporcu ve sporcu olmayanlar arasında fiziksel benlik algısının 6 alt boyutunda sporcular yönünde anlamlı fark olduğunu ortaya koyarken cinsiyet spor etkileşiminin sadece algılanan kondisyon, kuvvet, ve genel benlik alt boyutları için anlamlı olduğunu göstermiştir. Bediz'in (2002) araştırma sonuçları, spora katılmanın çocukların fiziksel benlik algıları üzerinde olumlu etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Ancak, yapılan analizler sonucunda kız ve erkek çocukların fiziksel benlik algılarının birbirlerinden farklı olmadığını belirlenmiştir.

Eriş ve İkiz (2013), seçkisiz yöntemle seçilen 152 kız ve 148 erkek olmak üzere toplam 300 öğrenci ile ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin ve bunun yanı sıra, cinsiyete, algılanan beden imajına, algılanan okul başarısına, okul dışında faaliyetlere katılma durumuna, arkadaş grubuna sahip olmalarına ve karşı cinsten özel bir arkadaşına sahip olmalarına göre değişkenlerin farklılaşp farklılaşmadığını da incelemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın bulgularına göre; Olumlu beden imajına sahip olan ergenlerin benlik saygısı düzeylerinin, olumsuz beden imajına sahip olan ergenlerden yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan çalışma sonuçları, olumlu beden imajına sahip olan ergenlerin genel sosyal kaygı, sosyal kaçınma, kritize edilme kaygısı ve değersizlik duygusu düzeylerinin olumsuz beden imajına sahip olan ergenlerden düşük olduğu göstermektedir.

Akman ve Uyanık Balat (2004), 482 lise öğrencisi ile yaptığı çalışmada farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerini incelemiştir. Öğrencilerin benlik saygısı ölçeğinde aldıkları puan ortalamalarının sosyo-ekonomik düzeylere göre dağılımı verilmiştir. Tablo incelendiğinde lise öğrencilerinin benlik saygısı, sosyo ekonomik düzeye göre farklılık göstermemektedir. Sosyo-ekonomik düzey ile benlik saygısı puan ortalamaları arasında fark bulunmamıştır.

Sayıl, Yılmaz ve Uçanok (2002), yaş dağılımı 10 yaş 10 ay ile 15 yaş 7 ay arasında değişen 524 ortaokul öğrencisiyle, ergenlik dönemine girmekte olan çocuklara yönelik bilgilendirici bir programın, onların bilgi düzeylerinde ve benlik algılarında bir değişme meydana getirip getirmediğini incelemek amacıyla bir çalışma yapmış, yapılan çalışmanın bulgularından birinin, fiziksel görünümlelerinden en az hoşnut olanlar 7. sınıf kızları ve 8. sınıf erkekleri olduğu görülmüştür. Diğer yandan, kızların fiziksel görünümlelerinden memnuniyetlerindeki azalma anlamlı olarak 6. ile 7. sınıf arasında gözlenirken erkeklerde 7. ile 8. sınıf arasında gözlenmekte; ancak, erkeklerin değerlendirmeleri kızlarınkı kadar düşük olmamaktadır.

Özdemir (2012), ergenlerin benlik kurgularının yaşadıkları yere ve cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, ergenlerin benlik kurgusu puanlarının kırsal kesimde ya da kentte yaşama açısından karşılaştırılması anlamlı sonuçlar ortaya koymuştur. Buna göre kentte yaşayan ergenlerin özerk-ayrık ve özerk-ilişkisel benlik kurgusu puan ortalamaları kırsal kesimde yaşayan ergenlerin puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Bir başka ifadeyle kentte yaşayan ergenler benliklerini daha fazla özerklik ve özerk-ilişkisel olarak kurgulama eğilimindeyken, kırsal kesimde yaşayan ergenlerin özerklik ve özerk-ilişkisel düzeyleri ketteki akranlarına göre daha düşük düzeydedir.

Aşçı (2004), üniversite öğrencilerinin fiziksel benlik algı düzeylerinin cinsiyete ve fiziksel aktivite düzeyine göre karşılaştırmak amacıyla, 85 erkek ve 105 bayan olmak üzere toplamda 190 üniversite öğrencisiyle bilimsel bir çalışma yapmıştır. Çok Yönlü Varyans Analizi sonuçları, fiziksel benlik algısı puanlarının cinsiyete ve fiziksel aktivite düzeyine göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, bu çalışmanın bulguları, fiziksel benlik algısının cinsiyet ve fiziksel aktivite düzeyinden etkilendiğini, erkeklerin kızlardan, fiziksel olarak aktif olan bireylerin ise düşük aktivite düzeyine sahip bireylerden daha olumlu fiziksel benlik algısına sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Yiğit (2010), ergenlik döneminin ilk yıllarında ergenlerin benlik saygıları ile ilişkisi olabilecek değişkenlerin ergenlerin benlik saygısı düzeylerini yordamadaki

güçleri ve benlik saygılarının bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması amacı ile bir çalışma yapmıştır. Genel evrenini 2009-2010 eğitim öğretim yılında Sivas İl Merkezi sınırları içerisinde bulunan ilköğretim II. kademedeki 7. ve 8. sınıfa devam eden öğrencilerin oluşturduğu bu araştırmanın örnekleme grubu, Sivas il merkezi sınırları içerisinde bulunan 3 ilköğretim okulunun 7. ve 8. sınıflarına devam eden ergenlerden tesadüfi küme örnekleme yoluyla seçilen 206 kız ve 205 erkek olmak üzere toplam 411 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda 13-14 yaş grubundaki ergenlerin benlik saygısı puanlarında kardeş sayısına, anne eğitim durumuna, aile aylık gelir durumuna göre anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. 13-14 yaş grubundaki ergenlerin benlik saygısı düzeylerinde cinsiyete, doğum sırasına, anne çalışma durumuna, baba eğitim durumuna ve baba çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı, yaşam doyumu puanlarının benlik saygısını anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna varılmıştır.

Koca, Aşçı ve Oyar (2003), elit sporcuların denetim odağı ve fiziksel benlik algısının cinsiyete, spor branşına ve spor deneyimine göre karşılaştırılması ve bu iki kavram arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla bir bilimsel çalışma yapmıştır. Çalışmaya, bireysel ve takım sporları ile uğraşan 207 erkek (\bar{x} yaş = 19,11 ± 3,28) ve 122 (\bar{x} yaş = 18,50 ± 3,65) kız olmak üzere toplam 329 elit sporcu katılmıştır.

Çalışma sonuçlarına göre; fiziksel benlik algısı için yapılan çok yönlü varyans analizi, cinsiyetin ve spor branşının fiziksel benlik algısı puanları üzerine anlamlı etkisi olmadığını göstermektedir.

Oktan ve Şahin (2010), kız ergenlerde beden imajından hoşnut olma düzeyi ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırma betimsel yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini, 300 kız lise öğrencisi oluşturmuştur. Ergenlere Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri ve Vücut Algısı Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonuçları, kız ergenlerin beden imajı ile benlik saygıları arasında yüksek düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermiştir. Kız ergenlerin beden imajından memnuniyetleri arttıkça benlik saygılarının da arttığı görülmüştür. Ayrıca beden imajının benlik saygısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına t-testi ile bakılmış ve buna

göre beden imajı yüksek olan kız ergenlerin benlik saygılarının da yüksek olduğu, beden imajı düşük olan kız ergenlerin benlik saygılarının da düşük olduğu görölmüştür.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ:

Bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, ona uygun biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar 2014).

3.2.ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE SÜRESİ:

Araştırma Manisa ilinde, 2016 – 2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir.

3.3.ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ:

Bu araştırmanın evrenini Manisa il merkezinde öğrenimine devam eden 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Manisa iline bağlı 11 ilçe de bulunan kırsal kesim (köy) ve kent okulları olmak üzere toplam 22 ortaokulda öğrenimine devam eden küme örnekleme yöntemine göre belirlenen 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada yer alan ilçeler, okullar ve öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmanın örneklem grubuna ait bilgiler

İlçe	Okul	7. Sınıf	f	%	8.Sınıf	f	%
Akhisar	Kent	Ülkü	9	1,8	11	2,2	
	Kırsal	Dağdere	12	2,4	17	3,4	
Alaşehir	Kent	C. Ş. Sayınsoy	8	1,6	9	1,8	
	Kırsal	Baklacı	8	1,6	16	3,2	
Demirci	Kent	Z.G.-N.Kelem	10	2	9	1,8	
	Kırsal	B. Koçyiğit	10	2	14	2,8	
Gördes	Kent	Cumhuriyet	8	1,6	9	1,8	
	Kırsal	Yakaköy	9	1,8	18	3,6	
Kula	Kent	M. Ecemiş	8	1,6	9	1,8	
	Kırsal	Bebekli 75.yıl	10	2	14	2,8	

Salihli	Kent	Namık Kemal	9	1,8	12	2,4		
	Kırsal	Gökeyüp	10	2	14	2,8		
Selendi	Kent	Cumhuriyet	8	1,6	9	1,8		
	Kırsal	Şehirlioğlu	10	2	15	3		
Soma	Kent	Turgutalp	8	1,6	9	1,8		
	Kırsal	Yeniceköylü	11	2,2	14	2,8		
Şehzadeler	Kent	A. R. Çevik	10	2	9	1,8		
	Kırsal	Y.Köy Atatürk	16	3,2	15	3		
Turgutlu	Kent	Gazi	9	1,8	11	2,2		
	Kırsal	Refik Pınar	15	3	18	3,6		
Y. Emre	Kent	23 Nisan	11	2,2	10	2		
	Kırsal	Yıldız Hanım	12	2,4	17	3,4		
Toplam			7.sınıf	221	44,2	8.sınıf	279	55,8

Kümelere göre örnekleme yönteminde evren küme adı verilen gruplara ayrılır, her küme bir örnekleme birimi olarak tanımlanır. Tesadüfi olarak seçilen kümeler bir araya getirilerek örneklem oluşturulur (Çömlekçi 2001). Küme örnekleme ile seçilen örnekler bir evrenin tek tek birimleri değil, o birimlerin oluşturdukları kümelerdir (Gökçe 1988). Araştırmanın evrenini oluşturan Manisa ilindeki merkez ve kırsal ilçeler, araştırmanın küme birimlerini oluşturmaktadır. Küme örnekleme yöntemi ile belirlenen 11 ilçede yer alan hangi okulun ve bu okullardaki hangi şubedeki öğrencilerin örneklem grubuna dâhil edileceğine rastgele örnekleme ile karar verilmiştir.

3.4.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI:

Katılımcılara araştırma ve ölçekler hakkında bilgi verildikten sonra Gönüllü Olur Formlarını (EK 5) doldurup imzalamaları istenmiştir. Ölçek, katılımcıları tanımaya yönelik demografik soruların olduğu Kişisel Bilgi Formu (EK 1) ve “Çocuklar ve Gençler için Fiziksel Benlik Algısı Profili Ölçeği” (CY-PSPP Ölçeği) (EK 2) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel bilgi formunda, öğrenciler ve aileleri ile ilgili verilere ulaşmak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen içerisinde yaş, sınıf, cinsiyet, boy-kilo, spor yapma durumu, anne-baba eğitim

durumu, kardeş sayısı, kendine ait oda sahibi olup olmama, aile gelir durumu, ayna karşısında zaman geçirip geçirmeme ve ayna karşısında geçirilen sürenin belirlenmesi ile ilgili sorular yer almaktadır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğin ilk versiyonu olan “Fiziksel Benlik Algısı Profili Ölçeği” ilk kez Fox ve Corbin tarafından 1989 yılında geliştirilmiş ve sonrasında birçok kültürde geçerliği ve güvenilirliği sınanmıştır. Fiziksel benlik algısının, fiziksel gelişimin en yoğun bir biçimde gözlemlendiği çocuk popülasyonunda değerlendirilmesine yönelik envanter çalışmaları da son yıllarda başlamıştır. 1995 yılında Whitehead, PSPP'nin çocuklar ve gençler versiyonunu (CY- PSPP) oluşturmuş ve bu envanterin geçerliği ve güvenilirliği farklı çalışmalarda sınanmıştır (Örneğin, Eklund, Whitehead ve Welk 1997; Welk, Corbin, ve Lewis 1995). Bu çalışmaları, CY-PSPP'nin farklı kültürlere adaptasyon çalışmaları izlemiş ve CY-PSPP'nin geçerliği ve güvenilirliği Türk (Aşçı ve ark., 2005), İngiliz ve Rus (Hagger ve ark. 1998) ve Estonyalı (Raudsepp, ve ark. 2002) çocuklar üzerinde test edilerek, CY-PSPP'nin farklı kültürlerdeki çocukların fiziksel benlik algılarının değerlendirilmesinde kullanılabilirliği ortaya konulmuştur. Sonuç olarak bulgular, daha önce Türk öğrenciler için geçerliği sınanan CY-PSPP'nin geçerliğinin bir kez daha farklı parametreler açısından test edilerek Türk popülasyonunda kullanılabilirliğini ortaya koymuştur (Aşçı ve ark. 2008).

Ölçeğin Aşçı ve arkadaşları tarafından Türkçeye uyarlanan versiyonuna ait Cronbach Alpha değerleri alt boyutlar için sırasıyla sportif yeterlik 0,63, vücut çekiciliği 0,75, kuvvet 0,74, kondüsyon 0,74, genel fiziksel yeterlik 0,77, genel benlik 0,75'dir. Bu çalışma için ise sportif yeterlik 0,81, vücut çekiciliği 0,81, kuvvet 0,80, kondüsyon 0,81, genel fiziksel yeterlik 0,80, genel benlik 0,81, toplam puan ortalaması 0,75'dir.

Ölçeğin yanıtlanması ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Uygulamaya katılan öğrencilerden isimlerini yazmaları istenmemiş, verilerin yalnızca bilimsel bir çalışmada kullanılacağı öğrencilere açıklanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

İstatistiksel analizler verilerin normal dağılıma uyup uymamasına göre parametrik ve nonparametrik olarak iki kısma ayrılırlar. Bu nedenle bu çalışmada ilk olarak Kolmogorov-Smirnov testi ile verilerin normal dağılıma uyup uymadığı incelenmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin normal dağılıma uymadığı görülmüştür. Ancak gerçekleştirilen çarpıklık basıklık analizi sonucunda normallik sınırları içerisinde yer alan spor yeteneği, vücut çekiciliği, genel fiziksel yeterlik ve genel yeterlik alt boyutlarında iki grubun karşılaştırmasına ilişkin testlerde bağımsız örnekler t testi; normallik varsayımının sağlanmadığı alt boyutlarda iki grubun karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grubun olduğu durumda ise Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Eğer ikiden fazla grubun karşılaştırmasında gruplar arası farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ise hangi grupların birbirinden farklı olduğunun tespit edilmesi için ikili karşılaştırma (Mann-Whitney U) testi kullanılmıştır. Çalışmada analizler için elde edilen anlamlılık 0,05 düzeyinde değerlendirilmiştir. Dolayısıyla çalışmadaki analiz sonuçları %95 güven seviyesinde yorumlanmıştır. Yapılan istatistiksel testlerin yorumlanmasını kolaylaştırmak için istatistiksel testlere ilişkin tabloların her birinde ayrıca ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Tüm analizler ölçeği meydana getiren maddeler düzeyinde ayrı ayrı yapılmıştır. Çalışmada yer alan analizler SPSS 20 paket programı kullanılarak elde edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 2: Katılımcıların demografik bilgileri

	Değişken	f	%
Yaşanılan yer	Kırsal	295	59,0
	Kent	205	41,0
Yaş	12-13	223	44,6
	14-15	277	55,4
Sınıf	7. Sınıf	221	44,2
	8. Sınıf	279	55,8
Cinsiyet	Erkek	231	46,2
	Kadın	269	53,8
Boy	Kısa	106	21,2
	Orta	322	64,4
	Uzun	72	14,4
Kilo	Zayıf	126	25,2
	Normal	311	62,2
	Kilolu	63	12,6
Spor yapıyor mu?	Evet	409	81,8
	Hayır	91	18,2
Anne eğitim durumu	Okur-yazar değil	29	5,8
	İlkokul	392	78,4
	Lise	65	13,0
	Üniversite	14	2,8
Baba eğitim durumu	Okur-yazar değil	6	1,2
	İlkokul	345	69,0
	Lise	118	23,6
	Üniversite	31	6,2
Kardeş sayısı	0-2	264	52,8
	3 ve üzeri	236	47,2
Tarımla uğraşma	Evet	342	68,4
	Hayır	158	31,6
Kendine ait oda	Evet	320	64,0
	Hayır	180	36,0

Gelir durumu	1300tl den az	113	22,6
	1300-1800 ₺	154	30,8
	1801-2300 ₺	105	21,0
	2301-2800 ₺	128	25,6
Ayna karşısında zaman geçiriyor mu	Evet	386	77,2
	Hayır	114	22,8
Ayna karşısında geçirdiği süre	Kullanmıyor	75	15,0
	Yarım saatten az	324	64,8
	Yarım saatten fazla	101	20,2

Tablo 2'ye göre katılımcıların yaşadıkları yer değişkenine göre %59'u kırsal kesimde, %41'i ise kentte yaşamaktadır. Yaş değişkenine göre, katılımcıların %44,6'sı 12-13, %55,4'ü 14-15 yaş aralığındadır. Sınıf değişkenine göre %44,2'si 7. sınıf ve %55,8'i 8. sınıfta öğrenim görmektedir. Bu çalışmada yer alan katılımcıların %46,2'si erkek ve %53,8'i kadındır. Boy değişkenleri dikkate alındığında, katılımcıların %21,2'si kısa, %64,4'ü orta boylu ve %14,4'ü ise uzun boyludur. Kilo değişkenine göre %25,2'si zayıf, %62,2'si normal kiloda, %12,6'sı ise kilolu durumdadır. Katılımcıların %81,8'i spor yapıyor musunuz sorusuna spor yaptığı cevabını, %18,2'si ise spor yapmadığı cevabını vermiştir. Katılımcıların annelerinin %5,8'i okur-yazar değilken, %78,4'ü ilköğretim mezunu, %13'ü lise ve %2,8'i ise üniversite mezunu, babalarının ise %1,2'si okur-yazar değilken, %69'u ilköğretim, %23,6'sı lise ve %6,2'si üniversite mezunudur. Araştırmaya katılanların %52,8'i 0-2 kardeş ve %47,2'si 3 ve üzeri kardeş sayısına sahiptir. Katılımcıların %68,4'ü tarımla uğraşırken %31,6'sı tarımla uğraşmamaktadır. Araştırmaya katılanların %64'ünün kendine ait odası bulunurken %36'sının kendine ait odası yoktur. Katılımcıların ailelerinin gelir durumu değişkenine bakıldığında, ailelerin %22,6'sı 1300 ₺'den az, %30,8'i 1300-1800 ₺ arası, %21'i 1801-2300 ₺ arası, %25,6'sı 2301-2800 ₺ ve üzeri gelire sahiptir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %77,2'si ayna karşısında zaman geçirdiğini belirtirken, %22,8'i ayna karşısında zaman geçirmemektedir. Katılımcıların %15'i ayna kullanmadıklarını belirtirken, %64,8'i yarım saatten az, %20,2'si ise ayna karşısında yarım saatten fazla zaman geçirdiğini belirtmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin ölçeğin alt boyutlarındaki puan ortalama ve standart sapma değerleri

	N	\bar{X}	Ss
Spor Yeteneği	500	1,8960	,39637
Fiziksel Kondisyon	500	2,3293	,43974
Vücut Çekiciliği	500	2,3349	,45568
Kuvvet	500	2,4135	,45451
Genel Fiziksel Yeterlik	500	2,3710	,43998
Genel Yeterlik	500	2,2985	,44838
Topla Puan Ortalaması	500	2,3353	,29946

Tablo 3’de yer alan veriler incelendiğinde spor yeteneği alt boyutu haricinde tüm alt boyutlarda ortalamamanın üzerinde puanlar elde edildiği anlaşılmaktadır.

Bu bölümde, anlam çıkarıcı istatistik bulgularına geçmeden önce verilerin analizinde hangi istatistiki test tekniklerinin kullanılacağına karar vermek amacıyla ölçeğin her bir alt boyutu için gerçekleştirilen normallik sınaması sonuçlarına yer verilmiştir. Normallik sınaması sonucunda normal dağılıma uyan değişkenler için grup karşılaştırmalarında parametrik testler kullanılacak, normal dağılıma uymayan değişkenler içinse parametrik olmayan testler kullanılacaktır.

Normallik sınamasında yokluk (null) ve alternatif hipotezler;

H_0 : Dağılım normaldir

H_1 : Dağılım normal değildir

şeklinde tanımlanır. Eğer normallik sınaması sonucunda elde edilen P değeri belirlenen hata düzeyinden (I. Tip Hata) küçükse H_0 reddedilir. Bu çalışmada hata düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Aşağıda hangi değişkenlerin normal dağılıma uyup uymadığını belirlemek için Kolmogorov-Smirnov normallik sınaması test sonuçları her bir alt boyut için ayrı ayrı tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcılardan elde edilen verilere ilişkin tanımlayıcı istatistik bulguları

		Statistic	Std. Error	
Spor Yeteneği	Mean	1,8960	,01773	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	1,8612	
		Upper Bound	1,9308	
	5% Trimmed Mean	1,8966		
	Median	1,9167		
	Variance	,157		
	Std. Deviation	,39637		
	Minimum	,86		
	Maximum	3,11		
	Range	2,25		
	Interquartile Range	,58		
	Skewness	-,018	,109	
	Kurtosis	,047	,218	
	Fiziksel Kondisyon	Mean	2,3293	,01967
95% Confidence Interval for Mean		Lower Bound	2,2907	
		Upper Bound	2,3680	
5% Trimmed Mean		2,3230		
Median		2,3333		
Variance		,193		
Std. Deviation		,43974		
Minimum		1,17		
Maximum		5,14		
Range		3,97		
Interquartile Range		,50		
Skewness		,591	,109	
Kurtosis		3,697	,218	
Vücut Çekiciliği		Mean	2,3349	,02038
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,2949	
		Upper Bound	2,3750	
	5% Trimmed Mean	2,3352		
	Median	2,3333		
	Variance	,208		
	Std. Deviation	,45568		

	Minimum	1,17	
	Maximum	3,67	
	Range	2,50	
	Interquartile Range	,67	
	Skewness	,016	,109
	Kurtosis	-,343	,218
	Mean	2,4135	,02033
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound Upper Bound	2,3735 2,4534
	5% Trimmed Mean	2,4222	
	Median	2,5000	
	Variance	,207	
Kuvvet	Std. Deviation	,45451	
	Minimum	1,00	
	Maximum	5,17	
	Range	4,17	
	Interquartile Range	,50	
	Skewness	-,015	,109
	Kurtosis	2,918	,218
	Mean	2,3710	,01968
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound Upper Bound	2,3323 2,4096
	5% Trimmed Mean	2,3792	
	Median	2,5000	
	Variance	,194	
Genel Fiziksel Yeterlik	Std. Deviation	,43998	
	Minimum	1,00	
	Maximum	4,00	
	Range	3,00	
	Interquartile Range	,50	
	Skewness	-,250	,109
	Kurtosis	,897	,218
	Mean	2,2985	,02005
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound Upper Bound	2,2591 2,3379
Genel Yeterlik	5% Trimmed Mean	2,2956	
	Median	2,3333	

	Variance		,201
	Std. Deviation		,44838
	Minimum		1,00
	Maximum		3,50
	Range		2,50
	Interquartile Range		,50
	Skewness		-,011 ,109
	Kurtosis		,473 ,218
	Mean		2,3353 ,01339
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,3089
		Upper Bound	2,3616
	5% Trimmed Mean		2,3519
	Median		2,3889
	Variance		,090
Topla Puan Ort.	Std. Deviation		,29946
	Minimum		1,11
	Maximum		3,50
	Range		2,39
	Interquartile Range		,28
	Skewness		-,793 ,109
	Kurtosis		3,132 ,218

Tablo 5: Katılımcılardan elde edilen verilerin normallik analizi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Spor Yeteneği	,051	500	,003	,994	500	,048
Fiziksel Kondisyon	,121	500	,000	,953	500	,000
Vücut Çekiciliği	,076	500	,000	,986	500	,000
Kuvvet	,122	500	,000	,955	500	,000
Genel Fiziksel Yeterlik	,131	500	,000	,968	500	,000
Genel Yeterlik	,117	500	,000	,976	500	,000
Toplam Puan Ort.	,143	500	,000	,902	500	,000

Gerçekleştirilen Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonuçları verilerin normal dağılımadığını göstermektedir. Ancak Tabachnick ve Fidell'e göre (2013), çarpıklık

ve basıklık değerlerinin +1,500 ve -1,500 değerleri arasında olduğu durumlarda dağılım normal kabul edilmektedir. Russell ve Purcell (2009) parametrik tekniklerin, grupların geniş olduğu ($n>30$) ve normallik varsayımının karşılandığı durumlarda kullanılmasını önermektedirler. Bu araştırmaya ait örneklem sayısının 30'dan büyük ve çarpıklık basıklık değerlerinin +1,500 ve -1,500 değerleri arasında olması nedeniyle spor yeteneği, vücut çekiciliği, genel fiziksel yeterlik ve genel yeterlik alt boyutlarında verilerin normal dağıldığına ve buna bağlı olarak gruplarının karşılaştırılmasında parametrik testlerden bağımsız örneklem t testinin ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) test tekniklerinin uygulanmasına karar verilmiştir. Verilerin normal dağılmadığı kuvvet ve fiziksel kondisyon alt boyutlarında ise ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U, üç ya da daha fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis test teknikleri kullanılmıştır.

Tablo 6: Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkinin analizini içeren Spearman korelasyon analizi sonuçları

		Spo Yet.	Fiz. K.	Vüc.Ç.	Kuv.	GFY	GY	Ört.P.
Spor yeteneği	Sig. (2-tailed)	.						
	Correlation Coefficient	1,00						
	N	500						
Fiziksel kondisyon	Sig. (2-tailed)	,000	.					
	Correlation Coefficient	,210**	1,00					
	N	500	500					
Vücut çekiciliği	Sig. (2-tailed)	,000	,000	.				
	Correlation Coefficient	,345**	,210**	1,00				
	N	500	500	500				
Kuvvet	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.			
	Correlation Coefficient	,256**	,318**	,250**	1,00			
	N	500	500	500	500			
Genel fiz. yet.	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	.		
	Correlation Coefficient	,249**	,289**	,348**	,277**	1,00		
	N	500	500	500	500	500		
Genel yet.	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	.	
	Correlation Coefficient	,260**	,294**	,166**	,273**	,230**	1,00	
	N	500	500	500	500	500	500	
Ölçek ort. puan	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.
	Correlation Coefficient	,600**	,556**	,583**	,591**	,590**	,564**	1,00
	N	500	500	500	500	500	500	500

Tablo 6' incelendiğinde ölçeğin normal dağılım gösteren tüm alt boyutları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki olduğu anlaşılmaktadır $p < ,05$.

Tablo 7: Yaşanılan yer değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaşanılan Yer	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor Yeteneği	Kırsal	295	1,90	,4042	498	,103	,918
	Kentsel	205	1,89	,3856			
Vücut Çekiciliği	Kırsal	295	2,31	,4751	498	-1,574	,116
	Kentsel	205	2,37	,4243			
Genel Fiziksel Yeterlik	Kırsal	295	2,39	,4591	498	1,083	,279
	Kentsel	205	2,35	,4106			
Genel Yeterlik	Kırsal	295	2,29	,4782	498	-,610	,542
	Kentsel	205	2,31	,4022			

Tablo 7'de yer alan yaşanılan yer değişkenine göre T testi sonuçlarında, spor yeteneği alt boyutunda kırsal ($\bar{x}=1,90$, $Ss=0,4042$) ve kentsel ($\bar{x}=1,89$, $Ss=0,3856$) arasında, vücut çekiciliği alt boyutunda kırsal ($\bar{x}=2,31$, $Ss=0,4751$) ve kentsel ($\bar{x}=2,37$, $Ss=0,4243$) arasında, genel fiziksel yeterlik alt boyutunda kırsal ($\bar{x}=2,39$, $Ss=0,4591$) ve kentsel ($\bar{x}=2,35$, $Ss=0,4106$), genel yeterlik alt boyutunda kırsal ($\bar{x}=2,29$, $Ss=0,4782$) ve kentsel ($\bar{x}=2,31$, $Ss=0,4022$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 8: Yaşanılan yer değişkenine göre verilerin analizini içeren Mann-Whitney U testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaşanılan Yer	N	S. Ort.	S. Top	U	p
Fiziksel Kondüsyon	Kırsal	295	242,97	,4042	28016,500	,159
	Kentsel	205	261,33	,3856		
Kuvvet	Kırsal	295	247,40	,4751	29323,500	,562
	Kentsel	205	254,96	,4243		
Toplam Puan Ort.	Kırsal	295	247,27	,4591	29286,000	,549
	Kentsel	205	255,14	,4106		

Tablo 8’de yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin benlik algıları arasında (fiziksel kondisyon (p: ,159) kuvvet (p: ,562) Toplam puan ortalamasında (p: ,549) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 9: Sınıf değişkenine göre katılımcıların benlik algı analizlerini içeren T testi sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor Yeteneği	7. Sınıf	221	1,87	0,3787	498	-1,122	,263
	8. Sınıf	279	1,91	0,4096			
Vücut Çekiciliği	7. Sınıf	221	2,23	0,4493	498	-4,499	,000
	8. Sınıf	279	2,42	0,4453			
Genel Fiziksel Yeterlik	7. Sınıf	221	2,36	0,4644	498	-295	,768
	8. Sınıf	279	2,38	0,4203			
Genel Yeterlik	7. Sınıf	221	2,27	0,4494	498	-1,249	,212
	8. Sınıf	279	2,32	0,4470			

Tablo 9'a göre diğer alt boyutlarda sınıf düzeyleri arasında fark olmamasına rağmen, 8.sınıfların vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=2,42, Ss=0,4453$) 7 sınıf ortalama puanından ($\bar{x}=2,23, Ss=0,4493$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=-4,50, p=0,000$).

Tablo 10: Sınıf değişkenine göre katılımcıların benlik algı analizlerini içeren Mann-Whitney U Testi sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Fiziksel Kondisyon	7.sınıf	221	251,26	55529,50	30660,500	,915
	8.sınıf	279	249,89	69720,50		
Kuvvet	7.sınıf	221	244,69	54076,50	29545,500	,420
	8.sınıf	279	255,10	71173,50		
Toplam Puan Ort.	7.sınıf	221	241,29	53325,00	28794,000	,204
	8.sınıf	279	257,80	71925,00		

Tablo 10'da yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin benlik algıları arasında (fiziksel kondisyon (p: 915), kuvvet (p: ,420), Toplam puan ortalamasında (p: ,204) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 11: Cinsiyet değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor Yeteneği	erkek	231	1,87	0,4112	498	-1,600	,110
	kadın	269	1,92	0,3819			
Vücut Çekiciliği	erkek	231	2,28	0,4914	498	-2,696	,007
	kadın	269	2,39	0,4168			
Genel Fiziksel Yeterlik	erkek	231	2,33	0,4667	498	-1,794	,073
	kadın	269	2,40	0,4137			
Genel Yeterlik	erkek	231	2,28	0,4488	498	-,726	,468
	kadın	269	2,31	0,4484			

Tablo 11'den anlaşılacağı gibi diğer alt boyutlarda cinsiyet değişkenine göre fark olmamasına rağmen, kadınların vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=2,39, Ss=0,4168$) erkeklerin ortalama puanından ($\bar{x}=2,28, Ss=0,4914$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=-2,70, p=0,007$).

Tablo 12: Cinsiyet değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Fiziksel Kondisyon	erkek	231	242,95	56121,50	29325,500	,275
	kadın	269	256,98	69128,50		
Kuvvet	erkek	231	230,35	53210,50	26414,500	,004
	kadın	269	267,80	72039,50		
Toplam Puan Ort.	erkek	231	231,27	53422,50	26626,500	,006
	kadın	269	267,02	71827,50		

Tablo 12’de yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan erkek ve kadın öğrencilerinin benlik algıları arasında fiziksel kondisyon alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen ($p=,275$), kuvvet ($p=,004$) alt boyutunda kadınlar (sıra ort= 267,80) ile erkekler (sıra ort: 230,35) arasında kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde toplam puan ortalaması ($p=,006$) alt boyutunda kadın (267,80) ve erkek (231,27) öğrenciler arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p<.05$.

Tablo 13: Boy değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi sonuçları

	Grup	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
SY	Kısa	106	1,85	0,406	Grp. arası	,661	2	,330	2,113	,122
	Normal	322	1,92	0,398	Grup içi	77,737	497	,156		
	Uzun	72	1,85	0,369	Toplam	78,398	499			
	Toplam	500	1,90	0,396						
VÇ	Kısa	106	2,25	0,478	Grp. arası	1,119	2	,559	2,712	,067
	Normal	322	2,37	0,455	Grup içi	102,496	497	,206		
	Uzun	72	2,31	0,411	Toplam	103,615	499			
	Toplam	500	2,33	0,456						
GFY	Kısa	106	2,32	0,476	Grp. arası	,422	2	,211	1,089	,337
	Normal	322	2,39	0,429	Grup içi	96,177	497	,194		
	Uzun	72	2,38	0,431	Toplam	96,598	499			
	Toplam	500	2,37	0,440						
G.Y.	Kısa	106	2,23	0,494	Grp. arası	,654	2	,327	1,632	,197
	Normal	322	2,32	0,445	Grup içi	99,667	497	,201		
	Uzun	72	2,31	0,384	Toplam	100,322	499			
	Toplam	500	2,30	0,448						

Tablo 13’den anlaşılacağı üzere boy değişkeni, katılımcıların spor yeteneği [$F(2, 497) = 2,13, p = ,122$]; vücut çekiçliği [$F(2, 497) = 2,71, p = ,067$]; genel fiziksel

yeterlik [F(2, 497) = 1,09, p = ,337]; genel yeterlik [F(2, 497) = 1,63, p = ,197] benlik algısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan bir fark oluşturmamaktadır p<,05

Tablo 14: Boy değişkenine göre verilerin analizini içeren Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyut	Grup	N	Sıra Ort	sd	χ^2	p	Fark
Fiziksel Kondisyon	Kısa	106	219,43	219,43	8,789	,012*	
	Normal	322	264,22	264,22			
	Uzun	72	234,89	234,89			
	Toplam	500	500				
Kuvvet	Kısa	106	229,86	229,86	2,989	,224	
	Normal	322	257,59	257,59			
	Uzun	72	249,17	249,17			
	Toplam	500	500				
Ölçek Ortalama Puanı	Kısa	106	217,28	217,28	9,459	,009*	
	Normal	322	264,69	264,69			
	Uzun	72	235,95	235,95			
	Toplam	500	500				

Tablo 14'de yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondisyon $\chi^2(2) = 8,789$, p = 0,012 ve ölçek ortalama puanlarında $\chi^2(2) = 2,989$, p = 0,09 normal boya sahip olanlar lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Kuvvet $\chi^2(2) = 2,989$, p = 0,224 alt boyutunda ise boy kategorileri arasında farklılaşma görülmemektedir. p<,05

Tablo 15: Kilo değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi

Grup	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
SY	Zayıf	126	1,91	0,3874	Grp. arası	2	,149	,947	,389
	Normal	311	1,88	0,4053	Grup içi	497	,157		
	Kilolu	63	1,95	0,3678	Toplam	78,398	499		
	Toplam	500	1,90	0,3963					
VÇ	Zayıf	126	2,30	0,4131	Grp. arası	2	,321	1,548	,214
	Normal	311	2,33	0,4765	Grup içi	497	,207		
	Kilolu	63	2,42	0,4257	Toplam	103,615	499		
	Toplam	500	2,33	0,4556					
GFY	Zayıf	126	2,38	0,4261	Grp. arası	2	,005	,026	,975
	Normal	311	2,37	0,4532	Grup içi	497	,194		
	Kilolu	63	2,37	0,4057	Toplam	96,598	499		
	Toplam	500	2,37	0,4399					
GY	Zayıf	126	2,26	0,4587	Grp. arası	2	,298	1,486	,227
	Normal	311	2,30	0,4467	Grup içi	497	,201		
	Kilolu	63	2,38	0,4314	Toplam	100,322	499		
	Toplam	500	2,30	0,4483					

Tablo 15'den anlaşılacağı üzere kilo değişkeni, katılımcıların spor yeteneği [$F(2, 497) = 947, p = ,389$]; vücut çekiciliği [$F(2, 497) = 1,548, p = ,214$]; genel fiziksel yeterlik [$F(2, 497) = 0,26, p = ,975$]; genel yeterlik [$F(2, 497) = 1,486, p = ,227$] benlik algısı alt boyutlarında anlamlı bir fark oluşturmamaktadır $p < ,05$.

Tablo 16: Kilo değişkenine göre verilerin analizini içeren kruskal-wallis testi

Alt Boyut	Grup	N	S. Ort	sd	χ^2	p	Fark
Fiziksel Kondisyon	Zayıf	126	245,61	245,61	2,692	,260	
	Normal	311	246,88	246,88			
	Kilolu	63	278,16	278,16			
	Toplam	500					
Kuvvet	Zayıf	126	252,13	229,86	,987	,611	
	Normal	311	246,67	257,59			
	Kilolu	63	266,13	249,17			
	Toplam	500					
Toplam Puan Ortalaması	Zayıf	126	234,91	217,28	4,159	,125	
	Normal	311	250,78	264,69			
	Kilolu	63	280,31	235,95			
	Toplam	500					

Tablo 16'da yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondisyon $\chi^2(2) = 2,692$, $p = 0,260$, Kuvvet $\chi^2(2) = 0,987$, $p = 0,611$ ve ölçek ortalama puanlarında $\chi^2(2) = 4,159$, $p = 0,125$ alt boyutunda ise kilo kategorileri arasında farklılaşma görülmemektedir. $p < ,05$

Tablo 17: Spor yapıp yapmama değişkenine göre verilerin analizini içeren t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Spor yapıyor mu?	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor Yeteneği	evet	409	1,87	0,4055	498	-2,537	,011
	hayır	91	1,99	0,3382			
Vücut Çekiciliği	evet	409	2,32	0,4559	498	-1,870	,062
	hayır	91	2,42	0,4481			
Gen. Fiz. Yeterlik	evet	409	2,36	0,4547	498	-,918	,359
	hayır	91	2,41	0,3661			
Genel Yeterlik	evet	409	2,29	0,4450	498	-,867	,386
	hayır	91	2,34	0,4638			

Tablo 17'de görüldüğü gibi diğer alt boyutlarda spor yapıp yapmama değişkenine göre fark olmamasına rağmen, spor yapmadığını söyleyenlerin spor

yeteneği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=1,99$, $Ss=0,3382$) spor yapanların ortalama puanından ($\bar{x}=1,87$, $Ss=0,4055$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=-2,54$, $p=0,011$).

Tablo 18: Spor Yapıp Yapmama Değişkenine Göre verilerin analizini içeren Mann-Whitney U testi sonuçları

Alt Boyut	Spor mu	Yapıyor	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Fiziksel Kondisyon	evet	409		250,29	102367,00	18522,000	,944
	hayır	91		251,46	22883,00		
Kuvvet	evet	409		245,70	100493,00	16648,000	,113
	hayır	91		272,05	24757,00		
Toplam Puan Ort.	evet	409		245,34	100344,00	16499,000	,090
	hayır	91		273,69	24906,00		

Tablo 18’de yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin spor yapıp yapmama değişkenine göre benlik algıları arasında fiziksel kondisyon ($p=,944$), kuvvet ($p=,113$), Toplam puan ortalaması ($p=,090$), istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 19: Kardeş sayısı değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları

Alt Boyutlar	Kardeş sayısı	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor Yeteneği	0-2 kardeş	264	1,86	0,3715	498	-2,092	,037
	3 ve üzeri kardeş	236	1,94	0,4197			
Vücut Çekiciliği	0-2 kardeş	264	2,32	0,4608	498	-,883	,378
	3 ve üzeri kardeş	236	2,35	0,4500			
Gen. Fiz. Yeterlik	0-2 kardeş	264	2,88	0,4390	498	,384	,701
	3 ve üzeri kardeş	236	2,36	0,4418			
Genel Yeterlik	0-2 kardeş	264	2,31	0,4592	498	,776	,438
	3 ve üzeri kardeş	236	2,28	0,4362			

Tablo 19'da görüldüğü üzere diğer alt boyutlarda kardeş sayısı değişkenine göre fark olmamasına rağmen, 3 ve üzeri kardeş olanların spor yeteneği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=1,94, Ss=0,4197$), 0-2 kardeş olanların ortalama puanından ($\bar{x}=1,86, Ss=0,3715$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=2,092, p= 0,037$) $p<,05$.

Tablo 20: Kardeş sayısı değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi

Alt Boyut	Kardeş sayısı	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Fiziksel Kondisyon	0-2 kardeş	264	258,32	68196,00	29088,000	,197
	3 ve üzeri kardeş	236	241,75	57054,00		
Kuvvet	0-2 kardeş	264	267,51	70623,00	26661,000	,005
	3 ve üzeri kardeş	236	231,47	54627,00		
Toplam Puan Ort.	0-2 kardeş	264	250,86	66228,00	31056,000	,952
	3 ve üzeri kardeş	236	250,09	59022,00		

Tablo 20'de yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan 0-2 kardeş ve 3 ve üzeri kardeş olanların benlik algıları arasında fiziksel kondisyon ($p: ,197$) ve toplam puan ortalaması ($p: ,952$) alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen kuvvet ($p:,005$) alt boyutunda 0-2 kardeş olanlar (sıra ort: 267,51) ile 3 ve üzeri kardeş olanlar (sıra ort: 231,47) arasında 0-2 kardeş olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p<,05$.

Tablo 21: Tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre verilerin analizini içeren T testi sonuçları

Alt Boyutlar	Tarımla uğraşıyor mu?	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor Yeteneği	evet	342	1,90	0,4044	498	,735	,463
	hayır	158	1,88	0,3787			
Vücut Çekiciliği	evet	342	2,35	0,4621	498	,749	,454
	hayır	158	2,31	0,4420			
Gen. Fiz Yeterlik	evet	342	2,38	0,4397	498	,616	,538
	hayır	158	2,35	0,4414			
Genel Yeterlik	evet	342	2,28	0,4672	498	-1,046	,296
	hayır	158	2,33	0,4042			

Tablo 21'de görülen tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre T testi sonuçlarında, spor yeteneği alt boyutunda tarımla uğraşan ($\bar{x}=1,90$, $Ss=0,4044$) ve uğraşmayan ($\bar{x}=1,88$, $Ss=0,3787$) arasında, vücut çekiciliği alt boyutunda tarımla uğraşan ($\bar{x}=2,35$, $Ss=0,4621$) ve uğraşmayan ($\bar{x}=2,31$, $Ss=0,4420$) arasında, genel fiziksel yeterlik alt boyutunda tarımla uğraşan ($\bar{x}=2,38$, $Ss=0,4397$) ve uğraşmayan ($\bar{x}=2,35$, $Ss=0,4414$), genel yeterlik alt boyutunda tarımla uğraşan ($\bar{x}=2,28$, $Ss=0,4672$) ve uğraşmayan ($\bar{x}=2,33$, $Ss=0,4042$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 22: Tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi sonuçları

Alt Boyut	Tarımla Uğraşpıyor mu?	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Fiziksel Kondisyon	evet	342	252,29	86284,50	26404,500	,680
	hayır	158	246,62	38965,50		
Kuvvet	evet	342	253,98	86860,00	25829,000	,425
	hayır	158	242,97	38390,00		
Toplam Puan Ort.	evet	342	252,62	86396,00	26293,000	,629
	hayır	158	245,91	38854,00		

Tablo 22'de yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan öğrencilerin tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre benlik algıları arasında (fiziksel kondisyon p: ,680 ; kuvvet p: ,425; Toplam puan ortalaması p: ,629) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 23: Kendine ait oda değişkenine göre verilerin analizini içeren t testi sonuçları

Alt Boyut	Kendine ait odası var mı?	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Spor	evet	320	1,89	0,3911	498	-,173	,862
Yeteneği	hayır	180	1,90	0,4066			
Vücut Çekiciliği	evet	320	2,32	0,4561	498	-1,259	,209
	hayır	180	2,37	0,4541			
Gen.Fiz. Yeterlik	evet	320	2,37	0,4253	498	-,301	,763
	hayır	180	2,38	0,4659			
Genel Yeterlik	evet	320	2,29	0,4364	498	-,843	,399
	hayır	180	2,32	0,4692			

Tablo 23'deki kendine ait oda değişkenine göre T testi sonuçlarında, spor yeteneği alt boyutunda kendine ait odası olanlar ($\bar{x}=1,89$, $Ss=0,3911$) ile olmayanlar ($\bar{x}=1,90$, $Ss=0,4066$) arasında, vücut çekiciliği alt boyutunda kendine ait odası olanlar ($\bar{x}=2,32$, $Ss=0,4561$) ile olmayanlar ($\bar{x}=2,37$, $Ss=0,4541$) arasında, genel fiziksel yeterlik alt boyutunda kendine ait odası olanlar ($\bar{x}=2,37$, $Ss=0,4253$) ile olmayanlar ($\bar{x}=2,38$, $Ss=0,4659$) arasında, genel yeterlik alt boyutunda kendine ait odası olanlar ($\bar{x}=2,29$, $Ss=0,4364$) ile olmayanlar ($\bar{x}=2,32$, $Ss=0,4692$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 24: Kendine ait oda değişkenine göre verilerin analizini içeren mann-whitney u testi sonuçları

Alt Boyut	Kendine ait odası var mı	N	S. Ort.	S. Top.	U	p
Fiziksel Kondisyon	evet	320	260,14	83243,50	25716,500	,045
	hayır	180	233,37	42006,50		
Kuvvet	evet	320	246,80	78975,00	27615,000	,441
	hayır	180	257,08	46275,00		
Toplam Puan Ort.	evet	320	247,38	79162,50	27802,500	,520
	hayır	180	256,04	46087,50		

Tablo 24'de yer alan Mann whitney testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan, kendisine ait odası olan ve olmayan öğrencilerin benlik algıları

arasında kuvvet (p: ,441) ve toplam puan ortalaması (p: ,520) alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen fiziksel kondisyon (p: ,045) alt boyutunda kendine ait odası olanlar (sıra ort: 260,14) ile olmayanlar (sıra ort: 233,37) arasında kendine ait odası olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p<,05$.

Tablo 25: Gelir durumu değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi sonuçları

Grup	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p	
SY	1300 -	113	1,84	0,4276	Grp. arası	1,749	3	,583	3,772	,011
	1300-1800	154	1,86	0,3555	Grp. içi	76,649	496	,155		
	1801-2300	105	2,00	0,4200	Toplam	78,398	499			
	2301-2800	128	1,90	0,3813						
Toplam	500	1,90	0,3963							
VÇ	1300-	113	2,33	0,5099	Grp. arası	,343	3	,114	,549	,649
	1300-1800	154	2,33	0,4308	Grup içi	103,272	496	,208		
	1801-2300	105	2,38	0,4329	Toplam	103,615	499			
	2301-2800	128	2,30	0,4546						
Toplam	500	2,33	0,4556							
GFY	1300-	113	2,38	0,4666	Grp. arası	,386	3	,129	,664	,574
	1301-1800	154	2,36	0,4189	Grup içi	96,212	496	,194		
	1801-2300	105	2,42	0,4347	Toplam	96,598	499			
	2301-2800	128	2,34	0,4464						
Toplam	500	2,37	0,4399							
GY	1300-	113	2,35	0,5200	Grp. arası	,713	3	,238	1,184	,315
	1301-1800	154	2,29	0,4293	Grp. içi	99,609	496	,201		
	1801-2300	105	2,31	0,3697	Toplam	100,322	499			
	2301-2800	128	2,25	0,4601						
Toplam	500	2,30	0,4483							

Tablo 25'den anlaşılacağı üzere gelir durumu değişkenine göre, katılımcıların spor yeteneği alt boyutunda $[F(3, 496) = 3,772, p = ,011]$ anlamlı fark mevcutken ; vücut çekiciliği $[F(3, 496) = ,549, p = ,649]$; genel fiziksel yeterlik $[F(3, 496) = ,664, p = ,574]$; genel yeterlik $[F(3, 496) = 1,184, p = ,315]$ benlik algısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır $p<,05$. Farkın kaynağına ilişkin

gerçekleştirilen tukey testi (post hoc) sonuçlarına göre aylık geliri 1300 ₺'dan az olanlar ($\bar{x} = 1,84$, $Ss = 0,428$) ile 1801-2300 ₺ olanlar ($\bar{x} = 2,00$, $Ss = 0,420$) arasında 1801-2300 ₺ olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Benzer şekilde gelir düzeyi 1300-1800 ₺ olanlar ($\bar{x} = 1,86$, $Ss = 0,356$) ile 1801-2300 ₺ olanlar ($\bar{x} = 2,00$, $Ss = 0,420$) arasında, 1801-2300 ₺ olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p < ,05$.

Tablo 26: Gelir durumu değişkenine göre verilerin analizini içeren kruskal-wallis testi sonuçları

Alt boyut	Grup	N	S. Ort	sd	χ^2	p	Fark
Fiziksel Kondisyon	1300 -	113	252,42	245,61	,583	,900	
	1300-1800	154	247,50	246,88			
	1801-2300	105	244,35	278,16			
	2301-2800	128	257,46				
	Toplam	500					
Kuvvet	1300 -	113	236,64	229,86	1,478	,687	
	1300-1800	154	254,27	257,59			
	1801-2300	105	258,21	249,17			
	2301-2800	128	251,88				
	Toplam	500					
Ölçek Ortalama Puanı	1300 -	113	243,26	217,28	3,659	,301	
	1300-1800	154	244,35	264,69			
	1801-2300	105	274,43	235,95			
	2301-2800	128	244,66				
	Toplam	500					

Tablo 26'da yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondisyon alt boyutunda $\chi^2(2) = 0,583$, $p = ,900$, Kuvvet $\chi^2(2) = 1,478$, $p = 0,687$ ve ölçek ortalama puanları alt boyutunda $\chi^2(2) = 3,659$, $p = 0,301$ alt boyutunda ise gelir durumu kategorileri arasında farklılaşma görülmemektedir. $p < ,05$

Tablo 27: Ayna karşısında ne kadar zaman geçirdiği değişkenine göre verilerin analizini içeren tek yönlü anova testi sonuçları

Grup	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p	
SY	Hiç	75	2,05	0,4432	Grp. arası	2,429	2	1,215	7,947	,000
	30dan az	324	1,89	0,3796	Grp. içi	75,969	497	,153		
	30dan çok	101	1,81	0,3856	Toplam	78,398	499			
	Toplam	500	1,90	0,3963						
VÇ	Hiç	75	2,45	0,4827	Grp. arası	1,400	2	,700	3,404	,034
	30dan az	324	2,32	0,4535	Grup içi	102,215	497	,206		
	30dan çok	101	2,28	0,4306	Toplam	103,615	499			
	Toplam	500	2,33	0,4556						
GFY	Hiç	75	2,43	0,4551	Grp. arası	,305	2	,152	,786	,456
	30dan az	324	2,37	0,4245	Grup içi	96,294	497	,194		
	30dan çok	101	2,34	0,4770	Toplam	96,598	499			
	Toplam	500	2,37	0,4399						
GB	Hiç	75	2,36	0,4351	Grp. arası	,307	2	,153	,762	,467
	30dan az	324	2,29	0,4426	Grp. içi	100,015	497	,201		
	30dan çok	101	2,28	0,4766	Toplam	100,322	499			
	Toplam	500	2,30	0,4483						

Tablo 27'den anlaşılacağı üzere ayna karşısında ne kadar zaman geçirdiği değişkenine göre, katılımcıların spor yeteneği alt boyutunda [$F(2, 497) = 7,947, p = ,000$] ve vücut çekiciliği [$F(2, 497) = 3,404, p = 0,34$]; anlamlı fark mevcutken ; genel fiziksel yeterlik [$F(2, 497) = ,786, p = ,456$]; ve genel yeterlik [$F(2, 497) = ,762, p = ,467$]; benlik algısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır $p < ,05$. Farkların kaynağına ilişkin gerçekleştirilen tukey testi (post hoc) sonuçlarına göre spor yeteneği alt boyutunda, ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}=2,05, Ss=0,443$) ile ayna karşısında yarım saatten az zaman geçirenler ($\bar{x}=1,89, Ss=0,379$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Benzer şekilde spor yeteneği alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}= 2,05, Ss= 0,443$) ile ayna karşısında yarım saatten fazla zaman geçirenler ($\bar{x}=1,81, Ss=0,385$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p < ,05$. Farkların kaynağına

ilişkin gerçekleştirilen tukey testi (post hoc) sonuçlarına göre vücut çekiciliği alt boyutunda, ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}=2,45$, $Ss=0,482$) ile ayna karşısında yarım saatten az zaman geçirenler ($\bar{x}=2,32$, $Ss=0,453$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde vücut çekiciliği alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}=2,45$, $Ss=0,482$) ile ayna karşısında yarım saatten fazla zaman geçirenler ($\bar{x}=2,28$, $Ss=0,430$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p<,05$.

Tablo 28: Ayna karşısında ne kadar zaman geçirdiği değişkenine göre verilerin analizini içeren kruskal-wallis testi sonuçları

Alt boyut	Grup	N	S. Ort	sd	χ^2	p	Fark
Fiziksel Kondüsyon	Hiç	75	285,73	245,61	5,625	,060	
	-30 dk	324	242,19	246,88			
	30+ dk	101	251,00	278,16			
	Toplam	500					
Kuvvet	Hiç	75	272,14	229,86	5,688	,058	
	-30 dk	324	254,13	257,59			
	30+ dk	101	222,79	249,17			
	Toplam	500					
Toplam Puan Ortalaması	Hiç	75	296,26	217,28	11,412	,003	
	-30 dk	324	248,66	264,69			
	30+ dk	101	222,43	235,95			
	Toplam	500					

Tablo 28’de yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondüsyon $\chi^2(2)=5,625$, $p= ,060$, Kuvvet $\chi^2(2)=5,688$, $p= ,058$ farklılaşma görülmemektedir, ölçek ortalama puanları $\chi^2(2)=11,412$, $p= ,003$ alt boyutunda ise anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. $p<,05$ Farkların yönüne ilişkin sıra ortalamalarına bakıldığında ölçek ortalama puanı alt boyutunda, ayna karşısında zaman geçirmeyenler ile ayna karşısında yarım saatten az zaman geçirenler arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde ayna karşısında zaman geçirmeyenler ile ayna

karşısında yarım saatten fazla zaman geçirenler arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

5. TARTIŞMA

Araştırma sonuçlarına göre bu örnekleme yer alan, kırsal kesim (köy) ve kentte yaşayan öğrencilerin fiziksel benlik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kahrıman'ın (2005), Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada ise yaşamlarının çoğunu büyükşehirde geçiren öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamalarının ($73,83 \pm 16,21$), yaşamlarının büyük çoğunluğunu köyde geçirmiş olanlara göre ($65,13 \pm 18,57$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0,05$).

Özdemir'in (2012), ergenlerin benlik kurgularının yaşadıkları yere ve cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, ergenlerin benlik kurgusu puanlarının kırsal kesimde ya da kentte yaşama açısından karşılaştırılması anlamlı sonuçlar ortaya koymuştur. Buna göre kentte yaşayan ergenlerin özerk-ayrık ve özerk-ilişkisel benlik kurgusu puan ortalamaları kırsal kesimde yaşayan ergenlerin puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Bir başka ifadeyle kentte yaşayan ergenler benliklerini daha fazla özerklik ve özerk-ilişkisel olarak kurgulama eğilimindeyken, kırsal kesimde yaşayan ergenlerin özerklik ve özerk-ilişkisel düzeyleri kentteki akranlarına göre daha düşük düzeydedir.

Tarım açısından bereketli topraklara sahip olan Manisa bölgesinin, kırsalı ile kentseli arasında sosyo-ekonomik yapı farklılıklarının diğer coğrafi bölgelere göre daha az olması nedeniyle, bu bölgelerde yaşayan öğrencilerin fiziksel benlik algı düzeyleri arasında fark çıkmamış olabilir. Ayrıca yaş grubu itibarıyla ortaokul öğrencilerinin yaşadıkları çevre dışında çok fazla bilgiye sahip olmamaları ve buna bağlı olarak benlik algılarının yaşadıkları çevreye göre şekillendiği düşünülmektedir. Ölçekte yer alan soruları kendi şartlarına göre değerlendiren kırsal ya da kentsel kesim öğrencilerinin, kıyaslamalarını da kendi çevreleri ile yapmaları nedeniyle gruplar arasında farkın oluşmadığı düşünülebilir.

Yaşanılan yer değişkenine göre öğrencilerin benlik algılarının incelendiği araştırma sonuçlarının çeşitlilik gösterdiği, bu sonuçlara dayalı olarak bir yargıya varmanın pek de mümkün olmadığı düşünülmektedir.

Verilerin sınıf değişkenine göre analizinde; spor yeteneği, genel fiziksel yeterlik ve genel yeterlik alt boyutlarda sınıf düzeyleri arasında fark olmamasına rağmen, 8.sınıfların vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=2,42, Ss=0,4453$) 7 sınıf ortalama puanından ($\bar{x}=2,23, Ss=0,4493$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmıştır ($t(498)=-4,50, p=0,000$). Fiziksel kondisyon, kuvvet ve toplam puan ortalamasında ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Literatürde benliğin ve benliğin alt boyutlarından olan fiziksel benliğin, sınıf ve yaş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık ortaya koyup koymadığı konusunda farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Örneğin, Balat ve Akman'ın (2004), lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmanın sonuçları, farklı sınıflara devam eden lise öğrencilerinin benlik saygısı puan ortalamaları arasında fark olmadığını ortaya koymuştur.

Metin ve Kangal'ın (2012), 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmanın sonuçlarına göre, fiziksel görünüm alt boyutunda yaş değişkenine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Özkan (1994), benlik saygısını etkileyen etmenleri araştırmak için bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre benlik saygısı ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunamamaktadır.

Sayı, Yılmaz ve Uçanok'ın (2002), ergenlerin benlik algıları üzerine, ilköğretim ikinci kademedeki 524 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmasının bulgularından, fiziksel görünümünden en az hoşnut olanlar 7. sınıf kızları ve 8. sınıf erkekleri olduğu anlaşılmaktadır. Diğer yandan, kızların fiziksel görünümünden memnuniyetlerindeki azalma anlamlı olarak 6. ile 7. sınıf arasında gözlenirken erkeklerde 7. ile 8. sınıf arasında gözlenmekte; ancak, erkeklerin değerlendirmeleri kızlarınki kadar düşük olmamaktadır.

Yiğit'in (2010), 7 ve 8. sınıfların benlik saygısı ve yaşam doyumlarını incelediği araştırmanın sonuçlarına göre benlik saygısı puan ortalamalarında yaş değişkeni açısından gruplar arasında anlamlı fark elde edilememiştir.

Bu araştırmanın sonucunda da literatür taraması sonucu elde edilen çalışmaların birçoğu ile paralel olarak benlik ve benlik algısı alt boyutlarının birçoğunda anlamlı bir farklılık bulunamazken, vücut çekiciliği alt boyutunda 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanının 7. sınıf öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur. Ergenliğin başlangıç yılları olarak kabul edilen bu dönemde çocuklar içinde buldukları dönem hakkında ilerleyen zamanla birlikte daha çok bilgi sahibi olmaktadır. İlerleyen zaman ile birlikte içinde bulunduğu durumu, benliğini, bedensel değişimlerini ve fiziksel görünümelerini kabullendiği fikrinden hareketle, 8.sınıf öğrencilerinin 7. sınıflara göre daha yüksek vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanına sahip olduğu düşünülebilir.

Verilerin cinsiyet değişkenine göre analizinde; spor yeteneği, genel fiziksel yeterlik ve genel yeterlik alt boyutlarda cinsiyet değişkenine göre fark olmamasına rağmen, kadınların vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=2,39, Ss=0,4168$) erkeklerin ortalama puanından ($\bar{x}=2,28, Ss=0,4914$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=-2,70, p=0,007$). Ayrıca yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan erkek ve kadın öğrencilerinin benlik algıları arasında fiziksel kondisyon alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, kuvvet ($p=,004$) alt boyutunda kadınlar (sıra ort: 267,80) ile erkekler (sıra ort: 230,35) arasında kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde toplam puan ortalaması ($p=,006$) alt boyutunda kadın (267,80) ve erkek (231,27) öğrenciler arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p<,05$. Alanyazında yapılan farklı araştırmaların sonuçları incelendiğinde ise cinsiyet ile benlik ve benliğin alt boyutu olan fiziksel benlik arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı konusunda farklı sonuçlar görülmektedir.

Hançer ve Tüfekçi'nin (2016) 8. sınıf öğrencileri üzerinde yapmış oldukları benlik saygısı düzeyi ile ilgili çalışma incelendiğinde, kız öğrencilerin benlik saygısı ortalamasının $\bar{x}=62,739$ olduğu, erkek öğrencilerin benlik saygısı ortalamasının ise $\bar{x}=58,413$ olduğu görülmektedir. Her iki grubunda benlik saygısı puanları ortalamasının genel olarak yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Kız öğrencilerin ortalama puanı ile erkek öğrencilerin ortalama puanları arasında 4,326 puanlık fark

bulunmaktadır. Hesaplanan t değerine göre %95'lik güven aralığında bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı ($p>0,05$) olmadığı saptanmıştır.

Metin ve Kangal'ın (2012) 12–14 yaş grubu üstün yetenekli çocukların benlik algılarını incelemek için yapmış oldukları çalışmanın bulgularına göre; örneklemedeki üstün yetenekli kız çocuklar erkeklere kıyasla daha olumlu bir benlik algısına sahiptir.

Yiğit (2010), ergenlerin benlik saygılarının yaşam doyumu ve bazı özlük niteliklerine göre incelemek amacıyla yapmış olduğu araştırma sonucuna göre; kız ergenlerin benlik saygısı puan ortalamalarının 30,21, erkek öğrencilerin benlik saygısı puan ortalaması ise 30,76 olarak hesaplanmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda benlik saygısı puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptanmış, kız ve erkek ergenlerin benlik saygıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Özkan'ın (1994) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmasının sonuçlarına göre; kızlarda benlik saygısının erkeklere göre % 15 oranında daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özkan bu durumun, Jindal, Le Compte, Westaway ve Çuhadaroğlu'nun çalışmalarıyla paralellik gösterdiğini bildirmiş ve kızların puberteye erkeklerden daha erken giriyor olmalarının bu sonucu doğruluyor olabileceği çıkarımına varmıştır.

Aşçı (2004), üniversite öğrencileri üzerinde, fiziksel benlik algısını cinsiyet ve fiziksel aktivite düzeyine göre karşılaştırmak amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmanın bulguları, fiziksel benlik algısının cinsiyet ve fiziksel aktivite düzeyinden etkilendiğini, erkeklerin kızlardan daha olumlu fiziksel benlik algısına sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Koca, Aşçı ve Oyar (2003), elit sporcuların denetim odağı ve fiziksel benlik algısının cinsiyete, yapılan spor branşına ve spor deneyimine göre karşılaştırılmak amacıyla yapmış oldukları çalışmalarında, kız ve erkek elit sporcular arasında fiziksel benlik algısı puanları bakımından bir farklılığın olmadığı sonucu ortaya konmuştur.

Ocakcı ve Kürtüncü (2004) 9-13 yaş grubu çocuklar üzerinde bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonuçları incelendiğinde; sosyal beğenilirlik ve fiziksel

görünüm alt ölçek puanlarında erkekler ile kızlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Akman ve Balat (2004), lise öğrencileri ile bir çalışma gerçekleştirmiş, çalışma sonuçlarına göre; örneklem grubunu oluşturan lise öğrencilerinin, benlik saygısı ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde; hem erkek hem de kız öğrencilerin benlik saygısının yüksek olduğu görülmektedir. Örneklem grubunu oluşturan lise öğrencilerin cinsiyetlerine göre benlik saygısı puan ortalamaları arasında fark anlamlı bulunmamıştır.

Konuyla alakalı literatür çalışmalarının sonuçları incelendiğinde bu çalışmayla paralellik gösteren ve çelişen araştırma sonuçlarına rastlanmaktadır. Kadınların vücut çekiciliği alt boyutu ortalama puanlarının erkeklere göre anlamlı şekilde yüksek olmasının; kadınların ergenliğe erkeklerden daha erken girmesi ve dolayısıyla erkeklerden daha erken olgunlaşıp bedenlerini daha önce kabullenmeleri sebebiyle olduğu düşünülebilir. Kuvvet ve toplam puan ortalaması alt boyutlarında da kadınların erkeklerden daha yüksek puan ortalamalarına sahip olmasının erken ergenliğe girip fiziksel olarak olgunlaşmaya başlayan kadınların boy, kilo gibi özellikleri yaşlıları olan erkeklere göre daha yüksektir. Bu durum bu yaş grubunda kadınların erkeklerden daha güçlü bir görünüme sahip olması sonucunda kadınların erkeklerden, kuvvet ve toplam puan ortalaması alt boyutlarında ölçek değerlerinin daha yüksek çıkmış olduğu düşünülebilir.

Verilerin boy değişkenine göre analizi sağlık bakanlığının Türkiye örneklemini baz alınarak gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar boy değişkeninin, katılımcıların spor yeteneği, vücut çekiciliği, genel fiziksel yeterlik, genel yeterlik alt boyutlarında istatistiksel açıdan bir fark oluşturmadığını göstermektedir $p < ,05$. Katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondisyon $\chi^2(2) = 8,789$, $p = 0,012$ ve ölçek ortalama puanlarında $\chi^2(2) = 2,989$, $p = 0,09$ normal boya sahip olanlar lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Kuvvet alt boyutunda ise boy kategorileri arasında farklılaşma görülmemektedir. $p < ,05$.

Bu çalışmaya paralel olarak İmamoğlu (2017), çalışmasında sedanter bireylerin boy uzunluğu durumuna göre benlik tasarım puanı karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırma

sonuçlarında boy kategorisine göre benlik tasarım puanları arasındaki anlamlı fark bulunamamıştır.

Bu çalışmada normal boya sahip olanların ölçek ortalama puanları uzun ve kısa boylu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Yaşlılarından daha uzun veya daha kısa boya sahip olmanın; başka bir ifadeyle genel boy ortalamasının üstünde ya da altında bir boya sahip olmanın katılımcıların benlik algısı puanlarını düşüren bir unsur olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum sonucunda, normal boya sahip olanların uzun veya kısa boya sahip olanlara göre fiziksel kondisyon ve fiziksel benlik algısı puan ortalamalarında daha yüksek değerlere sahip olmasını sağlamış olabilir.

Yine, sağlık bakanlığının persentil değerleri temel alınarak gerçekleştirilen, verilerin kilo değişkenine göre analizinde, katılımcıların spor yeteneği, vücut çekiciliği, genel fiziksel yeterlik, genel yeterlik benlik algısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan bir fark bulunamamıştır $p<,05$. Buna benzer olarak katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondisyon, kuvvet ve ölçek ortalama puanları alt boyutlarında da kilo kategorileri arasında farklılaşma görülmemektedir $p<,05$.

Bu çalışmaya paralel olarak; Hamurcu, Öner, Telatar ve Yeşildağ (2015), çoğunluğu kadın ve yaş ortalaması ise 25,2 olan 816 kişi ile yaptıkları çalışmada, katılanların ortalama benlik saygısı puanı $13,4 \pm 5,5$ olarak hesaplanmış; beden kitle indeksi gruplarına göre benlik saygısı puanları incelendiğinde, normal olarak sınıflandırılan grubun ortalama benlik saygısı puanı $13,6 \pm 5,6$ iken, kilolu, obez ve morbid obez olarak sınıflandırılan grupların ortalama benlik saygısı puanları ise sırasıyla $13,5 \pm 5,0$, $13,0 \pm 5,8$ ve $13,2 \pm 4,8$ olarak bulunmuştur. Gruplar arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Bu çalışmadan farklı olarak, Fairclough, Boddy, Ridgers ve Stratton (2012), çocukların kilo durumu, fiziksel aktivite düzeyleri ve fiziksel benlik algıları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışma sonuçlarında normal ağırlık ve aşırı kilolu / obez erkek ve kızların fiziksel benlik algılarındaki önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklar, Spor Yeterliği ve Fiziksel güç hariç tüm alt alanlarda belirgindir. Normal kilo ve aşırı kilolu / obez

erkek ve kızların fiziksel benlik algılarındaki en büyük farkın, fiziksel durum ve vücut çekiciliğinde olduğu görülmüştür.

Kilo değişkenine göre fiziksel benlik algısı alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olmasının, kilo ile ilgili problemlili olan öğrencilerin de kendi görüntüsü ile barışık olması, kendini olduğu gibi kabul etmesinden dolayı olabilir. Ayrıca zayıf olanların kilolu olmadıkları için, kilolu olanlar da yaşlarına göre daha güçlü ve kuvvet sahibi olduklarını düşündükleri için kilo durumlarından rahatsızlık duymuyor olabilirler.

Verilerin spor yapıp yapmama değişkenine göre analizi incelendiğinde; diğer alt boyutlarda spor yapıp yapmama değişkenine göre fark olmamasına rağmen, spor yapmadığını söyleyenlerin spor yeteneği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=1,99$, $Ss=0,3382$) spor yapanların ortalama puanından ($\bar{x}=1,87$, $Ss=0,4055$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=-2,54$, $p=0,011$).

Bu çalışmaya paralel olarak; Yegül (1999), liseli erkek sporcular ile sporcu olmayanlar arasında benlik saygısı ile benlik algısı puanları arasındaki ilişkileri araştırdığı çalışmasında, sporcu olan bireyler ile sporcu olmayanlar arasında Rosenberg Benlik saygısı Ölçeği'nin benlik saygısı alt ölçeği puanlamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamamıştır (Yegül, 1999 akt; Gün 2006).

Yine bu çalışmaya paralel olarak; Tiryaki ve Moralı (1992), yaptıkları bir araştırmada 222 sporcu ve 471 sporcu olmayan liselinin benlik saygılarını ve sosyo-demografik özelliklerini karşılaştırmışlardır. Rosenberg Benlik Saygısı kullanılan araştırmada bu değişkenler için sporcu olanlar ile sporcu olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tiryaki ve Moralı, 1992 akt; Gün 2006).

Bu çalışmadan farklı olarak ise Bediz'in (2002) sporcu olan ve sporcu olmayan ergenler ile yapmış olduğu çalışmanın sonuçları sporcu ve sporcu olmayanlar arasında fiziksel benlik algısının 6 alt boyutunda sporcular yönünde anlamlı fark olduğunu ortaya koymaktadır.

Konuya ilişkin literatür sonuçlarında farklı sonuçlarla karşılaşılabilmektedir. Bu çalışmada spor yapıp yapmama değişkenine göre benlik algısı alt boyutlarında spor

yeteneği alt boyutu dışında anlamlı bir farklılığa rastlanmamasının spor yapmaya ve spor yapma sebeplerine ilişkin bilgi eksikliğinden dolayı olduğu dışunülebilir.

Ayrıca kilo probleminden dolayı, sağlık ya da fiziksel göruntüsünü beğenmeyip bu durumu düzeltmek için spor yapanların spor yapıyor olmalarına rağmen fiziksel göruntülerini beğenmiyor olmaları ve kilo, sağlık ya da fiziksel göruntüsü ile ilgili problemi olmayanların spor yapmamasına rağmen fiziksel olarak kendinlerini beğeniyor olmaları sebebiyle spor yapma durumuna göre fiziksel benlik algısı alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olabilir.

Spor yeteneği alt boyutunda spor yapmayanların yapanlara göre daha yüksek puan almış olmasının, spor yapmayanların, yaptıkları kadarının kendileri için yeterli olduğunu dışünüp kendi yeteneklerini yeterli görmeleri, spor yapanların ise belirli bir spor kiltürüne sahip olmaları sebebiyle, spor yeteneğinin geliştirilebilir olduğu, ne kadar çalışılırsa gelişimin devam edeceği dışüncesine sahip olması sonucunda iki grubun spor bilinçleri arasındaki farkın etkisiyle olduğu dışünülebilir.

Verilerin kardeş sayısı değişkeninin göre analizine göre; vücut çekiciliği, genel fiziksel yeterlik, genel yeterlik alt boyutlarda kardeş sayısı değişkenine göre fark olmamasına rağmen, 3 ve üzeri kardeş olanların spor yeteneği alt boyutu ortalama puanının ($\bar{x}=1,94, Ss=0,4197$), 0-2 kardeş olanların ortalama puanından ($\bar{x}=1,86, Ss=0,3715$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($t(498)=2,092, p=0,037$). $p<,05$. Ayrıca kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan 0-2 kardeş ve 3 ve üzeri kardeş olanların benlik algıları arasında fiziksel kondisyon ve toplam puan ortalaması alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen kuvvet ($p=,005$) alt boyutunda 0-2 kardeş olanlar (sıra ort: 267,51) ile 3 ve üzeri kardeş olanlar (sıra ort: 231,47) arasında 0-2 kardeş olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p<,05$.

Bu konuda literatürde incelenmiş olan çalışma sonuçları birbiriyle farklılıklar göstermektedir. Örneğin; Kahrıman (2005) yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarında kardeş sayılarına göre, 1 ve 2 kardeşi olan öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamaları yüksek, 3 kardeş ve üzeri olanların ise düşük bulunmuştur, ancak kardeş sayısı ile öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Yiğit'in (2010) çalışmasının sonuçlarında ise kardeşi olmayan ergenlerin, bir kardeşi olan, iki veya üç kardeşi olan ve dört ve üzeri kardeşi olan ergenlere göre benlik saygısı puan ortalamaları arasındaki fark 0,05 ($P < 0,005$) düzeyinde anlamlı bulunmuş, kardeşi olmayan ergenlerin puan ortalamasının kardeşleri olan ergenlerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Yapılan diğer karşılaştırmalarda 0,05 düzeyinde bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

3 ve üzeri kardeşe sahip olanların 0-2 kardeş olanlara göre daha çok kardeş ile büyümüş olması, onların daha fazla fiziksel etkileşim ve akran arası iletişim ve oyun içinde büyümesini sağlamış, bu durum da onları spor yeteneklerini olumlu etkilemiş olabilir.

Verilerin tarımla uğraşp uğraşmama değişkenine göre analizi sonucunda, tarımla uğraşanlar ve tarımla uğraşmayanların fiziksel benlik algısı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre tarımla uğraşp uğraşmama değişkeni fiziksel benlik algısının alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Gerçekleştirilen literatür taramasında tarımla uğraşp uğraşmama değişkeninin fiziksel benlik algısı üzerine etkisine ilişkin bir çalışma bulgusuna rastlanmamıştır. Sonuçlar, tarımla uğraşan ya da uğraşmayan tüm katılımcıların fiziksel benlik algılarının ortanın üzerinde olduğunu ortaya koymaktadır. Tarım ile uğraşan ailelerden gelen katılımcıların, yoğun fiziksel aktivite gerektiren bu uğraş neticesinde fiziksel açıdan kendilerini dinç hissetmeleri nedeni ile kentsel yaşlıları gibi olumlu fiziksel benlik algısına sahip oldukları düşünülebilir.

Verilerin kendine ait odası olup olmama değişkenine göre analizi sonucunda, diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, fiziksel kondisyon ($p = ,045$) alt boyutunda kendine ait odası olanlar (sıra ort= 260,14) ile olmayanlar (sıra ort= 233,37) arasında kendine ait odası olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p < ,05$. Çivitçi'nin (2009) 345 ortaokul öğrencisi ile yaşam doyumu üzerine gerçekleştirdiği araştırma sonuçları, kendine ait odası olan öğrencilerin benlik doyumlarının kendine ait odası olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Arpacı ve Ersoy (2003), kendine ait odası olan lise öğrencilerinin %85,2'sinin odasında mutlu ve oda şahsi odaya sahip olmaktan

mutlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aynı araştırmaya göre ergenler odalarında istedikleri kadar zaman geçirebilme ve istediği kadar yalnız kalabilme olanağına sahip olduğunda kendini daha mutlu hissetmektedir. Bu bağlamda, bu araştırma bulgularının literatürdeki kısıtlı sayıda araştırma bulguları ile örtüştüğünü söylemek mümkündür. Kendine ait odası olan katılımcılar fiziksel kondisyon alt boyutunda odası olmayan akranlarına göre daha yüksek fiziksel benlik algısı puanları elde etmiştir. Bu fark kendilerini akranlarına göre daha özerk ve mutlu hissetmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Verilerin gelir durumu değişkenine göre analizi sonuçlarında, katılımcıların spor yeteneği alt boyutunda $[F(3, 496) = 3,772, p = ,011]$ anlamlı fark mevcutken diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır $p < ,05$. Farkın kaynağına ilişkin gerçekleştirilen tukey testi (post hoc) sonuçlarına göre aylık geliri 1300 ₺ den az olanlar ($\bar{x} = 1,84, Ss = 0,428$) ile 1801-2300 ₺ olanlar ($\bar{x} = 2,00, Ss = 0,420$) arasına 1801-2300 ₺ olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Benzer şekilde gelir düzeyi 1300-1800 ₺ olanlar ($\bar{x} = 1,86, Ss = 0,356$) ile 1801-2300 ₺ olanlar ($\bar{x} = 2,00, Ss = 0,420$) arasında, 1801-2300 ₺ olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p < ,05$.

Fiziksel kondisyon, kuvvet ve ölçek ortalama puanları alt boyutları için uygulanan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların benlik algılarının fiziksel kondisyon $\chi^2(2) = 0,583, p = ,900$, Kuvvet $\chi^2(2) = 1,478, p = 0,687$ ve ölçek ortalama puanlarında $\chi^2(2) = 3,659, p = 0,301$ alt boyutunda ise gelir durumu kategorileri arasında farklılaşma görülmemektedir. $p < ,05$

Çalışmamıza paralel olarak alanyazında yapılan literatür taraması sonuçlarında ailenin gelir durumu ile benlik ve dolayısıyla benliğin alt boyutu olan fiziksel benlik arasında anlamlı ilişkiler olduğunu destekleyen çalışmalara rastlanmaktadır.

zkan'ın (1994) yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarında yüksek ve orta gelir düzeyi ile olumlu benlik saygısı arasında bir ilişki saptanmıştır ($p < 0,05$). Gelir düzeyi ile benlik saygısı arasında paralel bir ilişki bulunmuştur. Gelir düzeyi arttıkça benlik saygısı da artmakta, gelir düzeyi azaldıkça benlik saygısı azalmakta olduğu söylenmiştir.

Kahriman'ın (2005) alışmasında, ailelerinin aylık gelirleri ile benlik saygısı puan ortalamaları arasında yapılan korelasyon analizinde aralarında anlamlı bir ilişki

bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin ailelerinin aylık gelir düzeyleri yükseldikçe benlik saygısı düzeylerinin yükseldiği görülmektedir.

Bu çerçevede, bu araştırmadan elde edilen bulguların literatür bulguları ile kısmen benzeşmekte olduğu görülmektedir. Alt gelir gruplarına göre en alt gelir grubunda olanlara göre bir üst gelir grubunda olan katılımcıların; benlik algısı puanları daha yüksek bulunmuştur. Aynı zamanda bir üst gelir durumuna sahip olan ailelerin çocuklarına göre ise bir alt gelir durumuna sahip olan ailelerin çocuklarının benlik algısı puanları daha yüksek olarak bulunmuştur. Bu durum ortalama gelir durumuna sahip aileden gelen çocukların, ortalamaya göre daha üst ya da daha alt gelir durumuna sahip olan ailelerin çocuklarından daha yüksek benlik algısına sahip olduğunu göstermektedir. Akranlarına göre gelir durumunun farklı olması çocukların arkadaşları tarafından farklı görünmelerine ve sosyal ortamlarında dışlanmalarına sebep oluyor olabilir. Böyle bir durumun da çocuğun benlik algısını olumsuz etkiliyor olduğu düşünülebilir.

Ayna karşısında geçirdiği zaman değişkenine göre T testi sonuçlarında, spor yeteneği alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirenler ($\bar{x}=1,90$, $Ss=0,3915$) ile geçirmeyenler ($\bar{x}=1,87$, $Ss=0,4133$) arasında ($p=0,502$), vücut çekiciliği alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirenler ($\bar{x}=2,34$, $Ss=0,4470$) ile geçirmeyenler ($\bar{x}=2,33$, $Ss=0,4858$) arasında ($p=0,883$), genel fiziksel yeterlik alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirenler ($\bar{x}=2,37$, $Ss=0,4414$) ile geçirmeyenler ($\bar{x}=2,36$, $Ss=0,4367$) arasında ($p=0,859$), genel yeterlik alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirenler ($\bar{x}=2,29$, $Ss=0,4574$) ile geçirmeyenler ($\bar{x}=2,32$, $Ss=0,4172$) arasında ($p=0,546$) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Benzer şekilde kırsal veya kentsel bölgelerde yaşayan öğrencilerin ayna karşısında geçirdiği zaman değişkenine göre, fiziksel kondisyon, kuvvet ve toplam puan ortalamaları alt boyutları için yapılan Mann whitney testi sonuçlarına göre; benlik algıları arasında (fiziksel kondisyon $p=,603$, kuvvet $p=,165$; Toplam puan ortalaması $p=,654$) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yapılan literatür taramasında, ayna karşısında geçirdiği zamana ait araştırma bulgusuna rastlanılmamıştır.

Ayna karşısında ne kadar zaman geçirdiği değişkenine göre, katılımcıların spor yeteneği alt boyutunda [$F(2, 497) = 7,947$, $p = ,000$] ve vücut çekiciliği [$F(2, 497) =$

3,404, $p = 0,34$]; anlamlı fark mevcutken; genel fiziksel yeterlik [$F(2, 497) = ,786$, $p = ,456$]; ve genel yeterlik [$F(2, 497) = ,762$, $p = ,467$]; benlik algısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır $p < .05$. Farkların kaynağına ilişkin gerçekleştirilen tukey testi (post hoc) sonuçlarına göre spor yeteneği alt boyutunda, ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}=2,05$, $Ss=0,443$) ile ayna karşısında yarım saatten az zaman geçirenler ($\bar{x}=1,89$, $Ss=0,379$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Benzer şekilde spor yeteneği alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x} = 2,05$, $Ss= 0,443$) ile ayna karşısında yarım saatten fazla zaman geçirenler ($\bar{x}=1,81$, $Ss=0,385$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p < .05$. Farkların kaynağına ilişkin gerçekleştirilen tukey testi (post hoc) sonuçlarına göre vücut çekiciliği alt boyutunda, ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}=2,45$, $Ss=0,482$) ile ayna karşısında yarım saatten az zaman geçirenler ($\bar{x}=2,32$, $Ss=0,453$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde vücut çekiciliği alt boyutunda ayna karşısında zaman geçirmeyenler ($\bar{x}=2,45$, $Ss=0,482$) ile ayna karşısında yarım saatten fazla zaman geçirenler ($\bar{x}=2,28$, $Ss=0,430$) arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur $p < .05$.

Benlik algılarının fiziksel kondisyon $\chi^2(2)=5,625$, $p = ,060$, Kuvvet $\chi^2(2)=5,688$, $p = ,058$ farklılaşma görülmemektedir, ölçek ortalama puanları $\chi^2(2)=11,412$, $p = ,003$ alt boyutunda ise anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. $p < .05$ Farkların yönüne ilişkin sıra ortalamalarına bakıldığında ölçek ortalama puanı alt boyutunda, ayna karşısında zaman geçirmeyenler ile ayna karşısında yarım saatten az zaman geçirenler arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde ayna karşısında zaman geçirmeyenler ile ayna karşısında yarım saatten fazla zaman geçirenler arasında, ayna karşısında zaman geçirmeyenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Bu çalışmada katılımcıların fiziksel benlik algıları alt boyutlarından spor yeteneği, vücut çekiciliği ve ölçek ortalama puanlarında ayna karşısında zaman geçirmeyenlerin, ayna karşısında yarım saatten az ve yarım saatten fazla zaman geçirenlere göre daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Bu durumun; fiziksel benlik algısı yüksek olanların ayna karşısında zaman geçirmeye

ihtiyaç duymaması, fiziksel benlik algısı yüksek olmayanların ise yüksek bir benlik ve fiziksel benliğe sahip olmak için görünüşlerinden daha memnun olma isteği ile ayna karşısında daha çok zaman geçirmelerinden dolayı ortaya çıktığı düşünülebilir. Bu sonuçta ayna karşısında zaman geçirmeyenlerin ayna karşısında yarım saatten az ve yarım saatten fazla zaman geçirenlere göre fiziksel benlik algısının daha yüksek olması durumu ortaya çıkabilir. Yapılan literatür taramasında ayna karşısında ne kadar zaman geçirildiğine dair bir araştırma bulgusuna rastlanılmamıştır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, Manisa iline bağlı 11 ilçedeki kırsal ve kentte kesimlerde öğrenim gören 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin fiziksel benlik algılarının alt boyutları incelenmiş ve fiziksel benlik algılarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler kırsalda ve kent merkezlerinde yaşayan ve bu araştırmanın örneklem grubunu oluşturan 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin fiziksel benlik algısı ölçek ortalama puanında ve alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymaktadır. Literatürde yer alan benlik algısı çalışmalarının sonuçları çeşitli ve birbirleri ile çelişkilidir. Bu anlamda kentsel ve kırsalda yaşamının fiziksel benlik algısı üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu, bu araştırma ve literatürdeki diğer araştırmalara göre yorumlamak mümkün görünmemektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulguları, ister kırsalda ister kent merkezinde yaşıyor olsunlar, yaş grubu itibarı ile kendi yaşadıkları bölge dışında çok fazla deneyime sahip olmadıkları düşünülen bu araştırmanın örneklem grubunun her iki sosyo-ekonomik çevrede de fiziksel benlik algılarından şikâyetçi olmadıkları şeklinde yorumlamak mümkündür. Hassas bir gelişim dönemi olan ergenlik döneminde de olsalar, katılımcı grubunun kendileri ile ilgili önyargılarının yine kendi yaşadıkları sosyo-ekonomik çevreden ve kültürden yoğun şekilde etkilendiği düşünülmektedir.

Birey ve ailesinin sahip olduğu sosyo-ekonomik durumun kişinin gelişim ve davranışları üzerinde etken olduğu bilinmektedir. Sosyo-ekonomik durumun belirleyicileri zamana ve çevreye göre değişebilmekte olduğundan her zaman geçerli bir gösterge listesi ortaya koyabilmek çok imkanlı değildir (Bacanlı 1997 akt; Bacanlı 2011). Bu durumun katılımcıların sosyo-ekonomik durumları açısından kesin bir yargıya ulaşmayı zorlaştırdığı düşünülebilir. Katılımcıların sosyo-ekonomik durum algıları bu etkenden etkilenmiş olabilir.

Verilerin cinsiyet değişkeni açısından analizinde 8. sınıf öğrencilerinin vücut çekiciliği alt boyutunda 7. sınıf öğrencilerine göre fiziksel benlik algısı puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, çok yönlü ve hızlı bir gelişim dönemi olan ergenlikte bir yıllık bir farklılığın bile, bireyin kendini tanıması ve bedenini kabullenmesi açısından önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir. Sonuçlar sekizinci sınıf öğrencilerinin yedinci sınıflara göre kendilerini daha çekici bulduklarını

göstermektedir. Bu sonuçları, bu örneklemdaki bir yıl fazla yaşam tecrübesine sahip olan çocukların kendilerine bakışı ve kendilerini kabullenişlerinin değiştiği ve yedinci sınıflardaki arkadaşlarına göre geliştiği şeklinde yorumlanabilir.

Sonuçlar kadınların vücut çekiciliği, kuvvet ve ölçek puan ortalamasında erkeklerden anlamlı derecede yüksek puanlara sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu sonuçların elde edilmesinde, ergenlik dönemine kadınların erkeklere göre daha erken giriyor oluşunun etkili olabileceği düşünülmektedir. Elde edilen sonuçları, erkek akranlarına göre daha çabuk olgunlaşan ve yetişkin görünümüne daha erken ulaşan kadınların, vücutlarında yaşadıkları bu değişimlerin farkında oldukları ve kendilerini erkeklere göre daha mutlu hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Ergen erkekler bir yandan toplum içine girmekten çekinirken bir yandan istekli, konuşkan ve dikkat çekme eğilimindedir. Kız ergenlerinse bu dönemki tepkileri daha çeşitlidir. Bazıları erken olgunlaşma göstergelerinden utanırken bazılarıysa olgunlaşmaların gecikmesinden dolayı tedirgin olurlar (Keklik 2010). Ergenlerin bu dönem fiziksel değişikliklerine gösterdikleri farklı tepkiler dolayısıyla cinsiyet değişkenlerine göre fiziksel benlik algılarıyla ilgili kesin bir yargıya varmak pek mümkün değildir.

Verilerin boy değişkeni analizi sonuçlarına göre; normal boya sahip olanların, kısa boylu ve uzun boylu olanlara nazaran fiziksel kondisyon ve ölçek puan ortalamaları alt boyutlarında daha yüksek fiziksel benlik algısına sahip olduğu görülmüştür. Bu araştırmada elde edilen bulguları, normal boya sahip olmanın fiziksel benlik algısı alt boyutlarından fiziksel kondisyon ve ölçek puan ortalamalarını yaşlılarının ortalamasına göre daha uzun ya da daha kısa boylu olmaktan daha olumlu etkilediği şeklinde yorumlamak mümkündür. Ergenliğe yeni girildiği bu yaşlarda, akranlarının ortalama görüntüsünden daha uzun ya da daha kısa olsun farklı görünüyor olmanın ergenlerin fiziksel benlik algısını olumlu etkilemediği düşünülebilir. Başka bir ifadeyle bu araştırmanın sonuçlarına göre; normal boya sahip olmanın fiziksel benlik algısını, uzun ya da kısa boya sahip olmaktan daha olumlu etkiliyor olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın temel sınırlılığı, örneklem grubunun Manisa bölgesindeki farklı ilçelerden 7. ve 8. sınıflarda öğrenimine devam eden ergenlerden oluşmasıdır.

Sonuçların tüm ergenlik dönemine genellenebilmesi için daha geniş yaş grubu yelpazesinde yeni araştırmalar yapılması uygun olacaktır.

Ergen öğrencilerin fiziksel benlik algılarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyen durumları incelemek amacıyla daha geniş örneklem ile deneysel, ön test - son test uygulamalı araştırmaların yapılması önerilebilir.

Spor yapıp yapmama değişkeninin fiziksel benlik algısına etkisini daha iyi ölçebilmek amacıyla spor yapan öğrencilerin kulüp sporcularından seçilmesi, kırsal kesim ve kentsel ayrımının fiziksel benlik algısına olan etkisini daha iyi anlayabilmek amacıyla kırsal ve kent özelliği gösteren yerleşim yerlerinin kent ise daha merkezi, kırsal kesim ise daha uzak ve daha kırsal bölgelerden seçilerek araştırmaların yapılması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

Adana F, Arslantaş H, Şahbaz M. Lise Öğrencilerinin Benlik Kavramlarını Algılama Biçimleri ve İlişkili Faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2012; 3(1):22-29.

Akman B, Uyanık Balat G. Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2004; 14(2):175-183.

Aktaş İ, Erhan SE, Spor Yapan ve Spor Yapmayan Bireylerin Benlik Saygısı ve Risk Alma Düzeylerinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği). *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2015; 2 (2):400-51.

Akyol AK, Salı G. Yatılı ve Gündüz Okuyan Çocukların Benlik Kavramlarının ve Sosyal Destek Algılarının İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 2013; 21(4):1377-1398.

Altun F, Yazıcı H. Ergenlerin Benlik Algılarının Yordayıcıları Olarak: Akademik Öz-Yeterlik İnancı ve Akademik Başarı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 2013; 21(1):145-156.

Altıntaş A, Çağlar E, Aşçı FH, Karahan GB, Uygurtaş M. "Çocuklar Ve Gençler İçin Fiziksel Benlik Algısı Envanteri" nin Yapı Ve Ölçüt Bağıntılı Geçerliğinin Test Edilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2009; 14 (2):3 -12

Arpacı F, Ersoy AF. Orta Öğretim Öğrencilerinin Konut Koşulları ve Konutun Gencin Gelişimi Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2003; 23, 1-17.

Arslan H, Mergen H, Erdoğan Mergen B, Arslan E, Ayyıldız Ü. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Depresyon, Anksiyete Ve Benlik Saygısı Puanlarının Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Medical Sciences (NWSAMS), 1B0039. 2016; 11(1): 1-13.

Arslan E. Benlik Kavramı ve Bireyin Yaşamındaki Etkileri. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi. Eğitim Bilimleri Dergisi. 1992; 4:7-14.

Aşçı FH, Çağlar E, Altıntaş A, Karahan B, Uygurtaş, M. "Çocuklar Ve Gençler için Fiziksel Benlik Algısı Envanteri" nin Yapı Ve Kriter Geçerliği. Abant İzzet Baysal University & Sports Sciences Associations 10. International Sport Sciences Congress, Proceedings-1. 2008; 135-136.

Aşçı FH. Fiziksel Benlik Algısının Cinsiyete ve Fiziksel Aktivite Düzeyine Göre Karşılaştırılması. Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences. 2004; 15 (1): 39-48.

Aşçı FH. Benlik Algısı ve Egzersiz. Spor Bilimleri Dergisi. 2004; 15 (4), 233-266.

Avcı M. Ergenlikte Toplumsal Uyum Sorunları, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2006; 7(1).

Bacanlı H. Eğitim Psikolojisi. 16. baskı. Pegem Akademi Yayınları. Ankara; 2011; s: 157.

Bediz Z. Sporcu ve Sporcu Olmayan Çocuklarda Fiziksel Benlik Algısı. O.D.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002, Ankara Danışman: (Yrd. Doç .Dr. FH. Aşçı, Yrd. Doç. Dr. S. Kirazcı).

Cresswell JS, Travill AL. The Effects of Physical Activity on the Self-Perception of Males Between the Ages of 20 and 40 Years. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*. 2014; 20(1): 171-178.

Çağlar E, Aşçı FH. Motivational cluster profiles of adolescent athletes: an examination of differences in physical-self perception. *Journal of Sports Science and Medicine*. 2010; 9: 231-238.

Çakar FS, Karataş Z. Ergenlerin Benlik Saygısı, Algıladıkları Sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeyleri: Bir Yapısal Eşitlik Modeli Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. Educational Sciences: Theory and Practice*. 2012; 12(4): 2397-2412.

Çamlıyer H, Çamlıyer H. Eğitim Bütünlüğü İçinde Hareket Eğitimi ve Oyun. 7. baskı, Celal Bayar Üniversitesi Matbaası. Manisa; 2015.

Çelikkıran A. İnsan, Çevre, Eğitim. *Eğitim Yönetimi*. 1995; 1(4).

Çivitçi A. İlköğretim Öğrencilerinde Yaşam Doyumu: Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin Rolü. *Eğitim Fakültesi Dergisi*. 22(1), 2009, 29-52.

Çömlekçi N. Bilimsel Araştırma Yöntemi ve İstatistiksel Anlamlılık Sınamaları. 1. baskı, Bilim Teknik Yayınevi. Ankara; 2001, s:90.

Dunton GF, Schneider M, Graham DJ, Cooper DM. Physical Activity, Fitness And Physical Self-Concept İn Adolescent Females. *Pediatric Exercise Science*. 2006; 18: 240-251.

Eriş Y, İkiz EF. Ergenlerin Benlik Saygısı Ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Kişisel Değişkenlerin Etkileri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 2013; 8(6):179-193.

Erkan S, Kaya A. Deneysel Olarak Denenmiş Grupla Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programları 1. 5. baskı, Pegem Akademi Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti., Ankara; 2012, s: 2397-2412.

Fairclough SJ, Boddy LM, Ridgers ND, Stratton G. Weight Status Associations With Physical Activity Intensity and Physical Self-Perceptions in 10- to 11-Year-Old Children. *Pediatric Exercise Science*, 2012; 24: 100-112.

Fairclough SJ, Ridgers ND. Relationships Between Maturity Status, Physical Activity and Physical Self-Perceptions in Primary School Children. *Journal of Sports Sciences*. 2010; 28(1): 1-9.

Fawkner S, Henretty J, Knowles AM, Nevill A, Niven A. The Influence of Maturation, Body Size and Physical Self-Perceptions on Longitudinal Changes in Physical Activity in Adolescent Girls, *Journal of Sports Sciences*. 2014; 32(4): 392-401.

Ferreira JP, Teixeira AM, Massart AG, Filaire E. Assessing Self-Esteem and Perceived Physical Competence in Elderly Using the Physical Self-Perception Profile. *European Journal of Adapted Physical Activity*. 2013; 6(2): 7-18.

Fox K R. Advances in the measurement of the physical self. In J.L. Duda (Ed.). *Advances in sport and exercise psychology measurement* Morgantown, WV: Human Kinetics. 1998, s: 295-310.

Fox KR. Self-esteem, self-perceptions and exercise. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2000; 31: 228-240.

Fox KR, Corbin CB. The Physical Self-Perception Profile: Development and Preliminary Validation. *Journal of Sport And Exercise Psychology*. 1989; 1, 414.

Gökçe, B. Toplumsal bilimlerde araştırma. 1. baskı, Savaş Yayınları, Ankara; 1988, s: 82.

Gün E. Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı Ç.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006, Adana (Danışman: Yrd. Doç. Dr. O. Kutlu).

Hagger MS, Ashford B, Stambulova N. Russian and British Childrens's Physical Self-Perceptions and Physical Activity Participation. *Pediatric Exercise Science*. 1998; 10: 137-152.

Hançer AH, Tüfekçi Z. Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*. 2016; 5 (4): 31 – 40.

Hamurcu P, Öner C, Telatar B, Yeşildağ Ş. Obezitenin Benlik Saygısı ve Beden Algısı Üzerine Etkisi. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi* 2015; 19(3): 122-129.

İmamoğlu G. Sanat Eğitimi Alan ve Almayan Bireylerin Kendileriyle İlgili Algılarının Karşılaştırılması. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 2017; 7 (2), 375-384.

Kağıtçıbaşı Ç, Cemalcılar Z. Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş. 16. baskı. Evrim Yayınevi ve Bilgisayar San. Tic. Ltd. Şti., İstanbul; 2014.

Kahriman İ. Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygıları Ve Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2005; 9(1): 24-32.

Karaman Ç, Son M, Bayazıt B, Dinçer Ö, Çolak E. Spor Yapan ve Yapmayan 10–12 Yaş Grubu Çocuklarda Benlik Saygısının İncelenmesi. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresinde sözel bildiri: 431 - 438, 2012 Kemer, Antalya, ISBN: 978-605-5437-79-4.

Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler. 26. Basım. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara; 2014.

Kasapçopur Ö, Arısoy N. Ergenlik Çağında Bağ Dokusu Hastalıkları. Türk Pediatri Arşivi. 2011; 46: 118-27.

Keklik İ. Eğitim Psikolojisi. 2. baskı. Anı Yayıncılık., Ankara; 2010.

Koca C, Aşçı F. H, Oyar BZ. Elit Sporcuların Denetim Odağı Ve Fiziksel Benlik Algısının Cinsiyete, Yapılan Spor Branşına Ve Spor Deneyimine Göre Karşılaştırılması. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD), 2003; 8(4): 3 - 12.

Kulaksızoğlu A. Ergenlik Psikolojisi. Remzi Kitabevi., 6. Basım, İstanbul; 2004.

Lindwall M, Hassme'n P. The role of exercise and gender for physical self-perceptions and importance ratingsin swedish university students. scandinavian journal of medicine and science in sports. 2004; 14: 373-380.

Lubans DR, Morgan PJ, McCormack A. Adolescents and School Sport: The Relationship Between Beliefs, Social Support and Physical Selfperception. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 2011; 16(3): 237-250.

Marsh HW, Byrne BM, Shavelson RJ. A Multifaceted Academic Self-Concept: Its Hierarchical Structure And Its Relation to Academic Achievement. *Journal of Educational Psychology*. 1988; 80, 366-380.

Marsh HW, & Shavelson R. Self-Concept: Its Multifaceted, Hierarchical Structure. *Educational Psychologist*. 1985; 20. 107-123.

Metin N, Bencik Kangal S. Bilim Sanat Merkezlerine Devam Eden 12–14 Yaş Grubu Üstün Yetenekli Çocukların Benlik Algılarının İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 2012; 37 (163): 3-16.

Ocakçı A, Kürtüncü M. Çocuk Yuvasında Yaşayan 9-13 Yaş Grubu Çocuklarda Depresyon ve Benlik Kavramı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*. 2004; 3 (5): 75-86.

Oktan V, Şahin M. Kız Ergenlerde Beden İmajı İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2010; 7(2) ISSN: 1303-5134.

Ögel K. Riskli Davranışlar Gösteren Çocuk ve Ergenler: Alanda Çalışanlar İçin Bilgiler. 1. baskı, Yeniden Yayınevi, İstanbul; 2007; s: 229-243.

Özdemir RA, Çelik Ö, Aşçı FH. Exercise interventions and their effects on physical self-perceptions of male university students. *International Journal of Psychology*, 2010; 45 (3), 174–181.

Özdemir Y. Kırsal Kesimde ve Kentte Yaşayan Ergenlerin Benlik Kurguları Açısından Karşılaştırılması. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2012; 20 (1): 81-96.

Özen Y. Kendilik, Kendilik Algısı ve Kendilik Algısına Bağlı Psikosomatik Bozukluklara Sosyal Psikolojik Bir Bakış. Akademik Bakış Dergisi. 2014; 40.

Özerkan E. Tez Çalışması. Öğretmenlerin Öz-Yeterlik Algıları İle Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Benlik Kavramları Arasındaki İlişki. T. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007, Edirne (Danışman: Yrd. Doç. Dr. E. N. Bayazıtöğlü).

Özkan İ. Benlik Saygısını Etkileyen Etkiler. Düşünen Adam. 1994; 7 (3); 4-9.

Rey O, Vallier JM, Nicol C, Mercier CS, Maiano C. Repeated Effects of Vigorous Interval Training in Basketball, RunningBiking, and Boxing on the Physical Self-Perceptions of Obese Adolescents, Journal of Applied Sport Psychology, 2018; 30(1): 64-82.

Russell B, Purcell J. Online Research Essentials: Designing and Implementing Research Studies, Jossey-Bass, ISBN: 978-0-470-18568-1, 2009.

Saka HN, Neyzi O. Puberte Başlangıç Yaşı Değişiyor Mu. Türk Pediatri Arşivi. 2005; 40: 7- 14.

Sarı M, Cenkseven F. İlköğretim Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi ve Benlik Kavramı. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 2008; 5(2): 2-16.

Sayıl M, Yılmaz AG, Uçanok Z. Ergenliğe Geçişte Bilgilendirmenin Ergenin Bilgi Düzeyi ve Benlik Algısına Etkisi. Türk Psikoloji Dergisi, 2002; 17(50): 47 - 58.

Shavelson KF, Hubner JJ, Stanton GC. Validation of construct and interpretations. *Review of Education Research*, 1976; 46: 407-441.

Siyez E, Siyez DM. Ergenlerin Cinsel Yaşam Deneyimlerinin Psiko-Sosyal Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Türk Üroloji Dergisi*, 2007; 33(1): 56-63.

Siyez DM. Ergenlerde Problem Davranışlar. Pegem Akademi. 1. Basım. Ankara 2009.

Stein KF, Roeser R, Markus HR. Self Schemas and Possible Selves as Predictors and Outcomes of Risky Behaviors In Adolescents. *Nursing Research*, 1998; 47 (2): 96-106.

S.P, Sherar LB, Hunter Smart JE, Rodriques AMM, Standage M, Gillison FB, Malina RM. Physical Activity, Physical Self-Concept, and Health-Related Quality of Life of Extreme Early and Late Maturing Adolescent Girls. *Journal of Early Adolescence*, 2012; 32: 269–292.

Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.), Pearson, Boston, 2013.

Turaşlı NK, Zembat R. 6 Yaş Grubu Çocuklarda “Benlik Algısını Desteklemeye Yönelik Sosyal-Duygusal Hazırlık Programının Etkililiğinin İncelenmesi. *NEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2. 2013; 1-16.

Üstün E, Akman B. Korunmaya Muhtaç Çocukların Benlik Algısının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2002; 23: 229-233.

Yavuzer, H. *Ana Baba ve Çocuk*, 7. Baskı, Remzi Kitabevi., İstanbul; 2004.

Yavuzer H. Doğum Öncesinden Ergenlik Sonuna Çocuk Psikolojisi, 32. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul; 2010.

Yegül I B. Liseli Erkek Sporcular ile Sporcu Olmayan Bireylerin Benlik Saygısı ve Atletik Yeterlik Puanlarının Karşılaştırılması. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1999, Ankara (Danışman: YRD. DOÇ. DR. Z. KORUÇ).

Yiğit H. Ergenlerin Benlik Saygılarının Yaşam Doyumu ve Bazı Özlük Nitelikleri Açısından İncelenmesi. S. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, Konya (Danışman: DR. A. F. YALÇIN).

8. EKLER

EK 1: Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU:

Lütfen boşlukları doldurunuz, size uygun şık / şıkları işaretleyiniz.

1) Yaşınız:
2) Sınıfınız:
3) Cinsiyetiniz: () Erkek () Kadın
4) Boy - Kilo:
4) Spor yapıyor musunuz: () Evet () Hayır
5) Annenizin eğitim durumu: () İlkokul Mezunu () Lise Mezunu () Üniversite Mezunu () Okur-Yazar değil
6) Babanızın eğitim durumu () İlkokul Mezunu () Lise Mezunu () Üniversite Mezunu () Okur-Yazar değil
5) Seninle beraber kaç kardeşiniz?
6) Tarımla uğraşıyor musunuz: () Evet () Hayır
7) Kendinize ait odanız VAR MI () Evet () Hayır
8) Ailenizin gelir durumu: () 1300 TL'den az () 1300 TL - 1800 TL () 1801 TL - 2300 TL () 2301 TL - 2800 TL () 2801 TL - 3200 TL () 3201 TL - 3800 TL () 3801 TL ve üzeri
9) Ayna karşısında zaman geçiriyor musunuz: () Evet () Hayır Günlük olarak ortalama ne kadar zaman geçiriyorsunuzdk

EK 2: Çocuk ve Gençler İçin Fiziksel Benlik Algısı Ölçeği

Ben Nasıl Biriyim (CY-PSPP Ölçeği)

Aşağıda kendinizi düşünerek cevaplayabileceğiniz bir dizi farklı davranış biçimlerini belirten cümleler verilmektedir. Bu bir test değildir, bu nedenle önceden belirlenmiş doğru ve yanlış cevap anahtarı yoktur. Her birey diğerlerinden farklı olduğundan, her bireyin aşağıdaki cümlelere farklı cevaplar vermesi doğaldır.

Örnek

	Tam Bana Uygun	Kısmen Bana Uygun				Kısmen Bana Uygun	Tam Bana Uygun
(a)	☐	☐	Bazı çocuklar boş zamanlarında dışarıda oynamayı tercih ederler	Fakat	Diğerleri televizyon izlemeyi tercih ederler.	☒	☐

	Tam Bana Uygun	Kısmen Bana Uygun				Kısmen Bana Uygun	Tam Bana Uygun
1.	☐	☐	Bazı çocuklar bütün sporları çok iyi yaparlar	Fakat	Diğerleri konu spor olunca kendilerini çok iyi hissetmezler.	☐	☐
2.	☐	☐	Bazı çocuklar zorlayıcı fiziksel aktiviteleri yapmada kendilerini rahat hissetmezler	Fakat	Diğerleri zorlayıcı fiziksel aktiviteleri yapmada kendilerinden emindirler.	☐	☐
3.	☐	☐	Bazı çocuklar başkaları ile kıyaslandığında iyi görünüşlü ve zinde bir vücuda sahip olduklarını hissederler	Fakat	Diğerleri bir çoklarına göre vücutlarının iyi görünmediğini hisseder.	☐	☐
4.	☐	☐	Bazı çocuklar kendi yaş grubu arkadaşları ile kıyaslandığında kuvvetten yoksun olduğunu hissederler	Fakat	Diğerleri kendi yaşlarına kıyasla daha güçlü olduğunu hisseder.	☐	☐
5.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel olarak kendilerinden övünç duyarlar	Fakat	Diğerlerinin ise fiziksel olarak övünç duyacak fazla bir şeyleri yoktur.	☐	☐
6.	☐	☐	Bazı çocuklar çoğu zaman kendilerinden hoşnut değildir	Fakat	Diğerleri kendilerinden oldukça memnundur.	☐	☐
7.	☐	☐	Bazı çocuklar sporda daha iyi olabilmeyi isterler	Fakat	Diğerleri sporda kendilerinden yeterince iyi bulurlar.	☐	☐
8.	☐	☐	Bazı çocuklar zorlayıcı fiziksel egzersizleri yapabilecek dayanıklılığa sahiptir.	Fakat	Diğerleri kısa sürede nefes nefese kalırlar, yavaşlamak zorunda kalırlar veya terk ederler.	☐	☐
9.	☐	☐	Bazı çocuklar vücutlarının fiziksel olarak iyi görünmesini sağlamakta zorlanırlar	Fakat	Diğerleri vücutlarının fiziksel olarak iyi görünmesini sağlamayı kolay bulurlar.	☐	☐

LÜTFEN ARKA SAYFAYA GEÇİNİZ

	Tam Bana Uygun	Kismen Bana Uygun				Kismen Bana Uygun	Tam Bana Uygun
10.	☐	☐	Bazı çocuklar yaşlarından daha güçlü kaslara sahip olduklarını düşünürler	Fakat	Diğerleri yaşlarından daha zayıf kaslara sahip olduklarını hissederler.	☐	☐
11.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel açıdan kendilerine güvenmezler	Fakat	Diğerleri fiziksel açıdan kendilerini gerçekten iyi hissederler.	☐	☐
12.	☐	☐	Bazı çocuklar kendileri olmaktan <i>hoşnutlurlar</i>	Fakat	Diğerleri çoğunlukla kendileri olmaktan hoşnut <i>değillerdir</i> .	☐	☐
13.	☐	☐	Bazı çocuklar daha önce denemedikleri bir spor etkinliğini bile iyi yapabileceklerini düşünürler	Fakat	Diğerleri daha denemedikleri spor etkinliklerini <i>yapamayacaklarından</i> kaygılanırlar.	☐	☐
14.	☐	☐	Bazı çocuklar yüksek düzeyde dayanıklılığa ve fiziksel uygunluğa sahip <i>değildir</i>	Fakat	Diğerleri <i>yüksek</i> düzeyde dayanıklılığa ve fiziksel uygunluğa sahiptir.	☐	☐
15.	☐	☐	Bazı çocuklar vücutlarının görünüşünden <i>hoşnutlurlar</i>	Fakat	Diğer çocuklar vücutlarının daha iyi görünmesini arzu ederler.	☐	☐
16.	☐	☐	Bazı çocukların kuvvet gerektiren aktivitelerde kendilerine güvenleri <i>yoktur</i>	Fakat	Diğerleri kuvvet gerektiren aktivitelerde kendilerine çok güvenirlir.	☐	☐
17.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel olarak kendilerinden çok <i>hoşnutlurlar</i>	Fakat	Diğerleri fiziksel olarak kendilerinden genellikle <i>hoşnut değildirlir</i> .	☐	☐
18.	☐	☐	Bazı çocuklar sürdürmekte oldukları yaşam biçiminden hoşnut <i>değillerdir</i> .	Fakat	Diğerleri sürmekte oldukları yaşam biçiminden <i>hoşnutlardır</i> .	☐	☐
19.	☐	☐	Bazı çocuklar sporda ve oyunlarda oynamak yerine genellikle <i>izlemeyi</i> tercih ederler	Fakat	Diğerleri izlemekten ziyade genellikle <i>oynarlar</i> .	☐	☐
20.	☐	☐	Bazı çocuklar bulabildikleri her fırsatta enerjik fiziksel aktivitede yer almaya çalışırlar.	Fakat	Diğerleri enerjik fiziksel aktiviteleri yapmaktan kaçınırlar.	☐	☐
21.	☐	☐	Bazı çocuklar güzel görünen vücutlarından dolayı genellikle çok beğenildiğini hisseder	Fakat	Diğerleri vücutlarının görüntüsünden dolayı <i>çok seyrek</i> olarak beğenildiğini hissederler	☐	☐
22.	☐	☐	Bazı çocuklar güçlü kas gerektiren aktivitelere ilk katılanlardır.	Fakat	Diğerleri güçlü kaslara ihtiyaç duyulan aktivitelere <i>son</i> katılanlardır..	☐	☐

	Tam Bana Uygun	Kısmen Bana Uygun				Kısmen Bana Uygun	Tam Bana Uygun
23.	☐	☐	Bazı çocuklar nasıl olduklarından ve fiziksel olarak ne yapabildiklerinden <i>hoşnut değildir</i>	Fakat	Diğerleri nasıl olduklarından ve fiziksel olarak ne yapabildiklerinden <i>hoşnuttur.</i>	☐	☐
24.	☐	☐	Bazı çocuklar kendileri gibi kimselerden <i>hoşlanırlar.</i>	Fakat	Diğerleri çoğunlukla başka biri olmayı arzu ederler.	☐	☐
25.	☐	☐	Bazı çocuklar sporda kendilerini yaşlılarından daha <i>iyi</i> bulurlar.	Fakat	Diğerleri o kadar iyi oynayabildiklerini sanmazlar.	☐	☐
26.	☐	☐	Bazı çocuklar yoruldukları için erkenden koşmayı ve aktivite yapmayı bırakmak zorunda kalır.	Fakat	Diğerleri yorulmadan uzun süre koşabilir ve aktiviteye katılabilirler.	☐	☐
27.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel görünüşlerine <i>güvenirler.</i>	Fakat	Diğerleri fiziksel olarak vücutlarının nasıl göründüğü konusunda kendilerini <i>rahatsız</i> hissederler.	☐	☐
28.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel kuvvet gerektiren durumlarda diğerleri kadar <i>iyi olmadıklarını</i> hissederler.	Fakat	Diğerleri fiziksel kuvvet gerektiren durumlarda <i>en iyiler</i> arasında olduklarını hisseder.	☐	☐
29.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel özellikleri hakkında olumlu hislere sahiptirler.	Fakat	Diğerleri fiziksel özellikleri hakkında biraz olumsuz düşünürler.	☐	☐
30.	☐	☐	Bazı çocuklar buldukları hallerinden memnundur	Fakat	Diğerleri <i>farklı</i> olmayı arzu eder.	☐	☐
31.	☐	☐	Bazı çocuklar yeni açık hava oyunlarında <i>iyi değildir</i>	Fakat	Diğerleri yeni oyunlarda hemen başarılı olurlar.	☐	☐
32.	☐	☐	Bazı çocuklar koşu gibi aktiviteleri tüketmeden uzun süreli yapabilirler.	Fakat	Diğerleri hemen dinlenmek için bırakmak zorunda kalırlar.	☐	☐
33.	☐	☐	Bazı çocuklar vücutlarının fiziksel görünüşünü <i>beğenmezler</i>	Fakat	Diğerleri vücutlarının fiziki görünüşünü <i>beğenirler.</i>	☐	☐
34.	☐	☐	Bazı çocuklar yaşlılarıyla kıyaslandığında güçlü ve iyi adalelere sahip olduklarını düşünür	Fakat	Diğerleri yaşlılarıyla kıyaslandığında zayıf ve çokta <i>iyi olmayan</i> kaslara sahip olduklarını düşünürler.	☐	☐
35.	☐	☐	Bazı çocuklar fiziksel olarak kendilerinden daha <i>iyi</i> hissetmeyi arzu ederler.	Fakat	Diğerleri <i>her zaman</i> fiziksel olarak <i>iyi</i> olduklarını hissederler.	☐	☐
36.	☐	☐	Bazı çocuklar bir çok şeyi ortaya koyma biçimlerinden memnun <i>değildir</i>	Fakat	Diğerleri işleri yapma biçiminin <i>iyi</i> olduğunu düşünür.	☐	☐

T.C.
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu
Karar Formu

DOĞRULAR TARİH / NO	21 / 12 / 2016 / 20.478.486 - 415				
ARAŞTIRMANIN ADI	7 ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal Kesim ve Kentlerde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması				
SORUMLU ARAŞTIRMACI	Prof. Dr. Hatice ÇAMLIYER - MCBÜ - BESYO				
ARAŞTIRMA EKİBİ	Öğretmen Samet KABAKCI				
ARAŞTIRMANIN NİTELİĞİ	UZMANLIK TEZİ ☐	YÜKSEK LİSANS--DOKTORA TEZİ ☒	AKADEMİK AMAÇLI ☐		
DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	19 / 12 / 2016 / Tarih ve 374 sayılı; düzeltme dilekçesi				
KARAR BİLGİLERİ	Düzeltilme dilekçesi incelenmiş; araştırma başvuru formu ve gerekli ekleri ile birlikte bilimsel ve Etik açıdan UYGUN olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir				
Ünvanı/Adı/Soyadı	Araştırma ile İlgili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye	Ünvanı /Adı /Soyadı	Araştırma ile İlgili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye
Prof. Dr. Zeki ARI Tıbbi Biyokimya AD	☒	☐	Doç. Dr. Ayşen TÜREDİ YILDIRIM Çocuk Hematolojisi	☐	☐
Doç. Dr. Erol OZAN Psikiyatri AD	☐	☒	Yrd. Doç. Dr. Selim ALTAN Tıbbi Etik AD	☐	☐
Doç. Dr. Beyhan Cengiz ÖZYURT Haik Sağlığı AD	☐	☐	Yrd. Doç. Dr. Dilek ÇEÇEN Cerrahi Hemşireliği AD	☐	☐
Doç. Dr. Tuğba ÇAVUŞOĞLU Farmakoloji AD	☐	☐	Mukadder YILMAZER Avukat	☐	☒
Doç. Dr. Serdar TOK BESYO	☐	☒	İhsan AVCI Sivil Üye	☐	☐
<p>Etik Kurulumuzun kararı yukarıda belirtilmiştir. <u>Araştırmanız Her Hangi Bir Aşamada Etik Kurulumuzun "İzleme - Denetleme" Görevi Gereği Lüzumu Halinde Haberli / Habersiz Olarak Denetlenebilir.</u> Araştırma Başvuru Formunun Taahhütname - Bölüm E kısmında belirtilmiş olan hususların dikkate alınarak istenilen bilgilerin Etik Kurulumuza zamanında iletilmesi konusunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.</p> <p style="text-align: right;">Prof. Dr. Zeki ARI Başkan</p>					

EK 4: Ölçek Kullanım İzni

7/17/2018

Gmail - ölçek kullanım izni

samet kabakçı <sametkabakci123@gmail.com>

ölçek kullanım izni

2 ileti

samet kabakçı <sametkabakci123@gmail.com>
Alıcı: fhulya@marmara.edu.tr

16 Temmuz 2018 15:59

Merhabalar Hülya hocam, Kusura bakmayın rahatsız ediyorum, "7. ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal Kesim ve Kentlerde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması" konulu Tezimin ekler kısmına koymak için aşağıda göndermiş olduğum ölçeğinizi kullanmama izin verdiğinizde dair mailinize ihtiyacım var. Çok teşekkür ederim. Saygılar.

 CY-PSPP anketi.doc
93K

hulya asci <fhulya@marmara.edu.tr>
Alıcı: samet kabakçı <sametkabakci123@gmail.com>

16 Temmuz 2018 19:59

Sayın Samet Kabakçı,

Tezinizde tarafımdan geçerlik ve güvenilirliği yapılan Çocuklar ve Gençler için Fiziksel Benlik Algısı Ölçeği kullanmanızda sakınca yoktur.

İyi Çalışmalar

Hülya Aşçı

From: samet kabakçı [mailto:sametkabakci123@gmail.com]
Sent: Monday, July 16, 2018 3:59 PM
To: fhulya@marmara.edu.tr
Subject: ölçek kullanım izni

Merhabalar Hülya hocam, Kusura bakmayın rahatsız ediyorum, "7. ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal Kesim ve Kentlerde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması" konulu Tezimin ekler kısmına koymak için aşağıda göndermiş olduğum ölçeğinizi kullanmama izin verdiğinizde dair mailinize ihtiyacım var. Çok teşekkür ederim. Saygılar.

Yukarıdaki bilgileri doktorumla ayrıntılı olarak tartıştım ve kendisi bütün sorularımı cevapladı. Bu bilgilendirilmiş olur belgesini okudum ve anladım. Bu araştırmaya katılmayı kabul ediyorum ve bu onay belgesini kendi hür irademle imzalıyorum. Bu onay, ilgili hiçbir kanun ve yönetmeliği geçersiz kılmaz. Doktorum saklamam için bu belgenin bir kopyasını çalışma sırasında dikkat edeceğim doktuları da içerecek şekilde bana teslim etmiştir.

<i>Gönüllü Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

<i>Veli / Vasiinin Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

<i>Tanık¹ Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

<i>Araştırmacı² Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

¹ Gönüllünün bilgilendirilme planına bağlanan sorulara ilişkin bilgiler içi.

² Gönüllüyle araştırma faaliyetleri için alınan bilgi.

EK 6: Yönetim Kurulu Karar Örneği

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÖNETİM KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi	Toplantı Sayısı	Karar Sayısı
12.07.2018	26	23

Karar 20- Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı 141332005 numaralı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Samet KABAKCI'nın tez konusunun etik kurul onayı alınması kaydı ile "7 ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal Kesim ve Kentlerde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması" olarak belirlenmesine **OY BİRLİĞİ** ile karar verildi.

e-İmzalıdır Prof. Dr. Ayşe AKTAŞ Enstitü Müdürü	
Katılmadı Doç. Dr. Elgin TÜRKÖZ ULUER Müdür Yardımcısı	e-İmzalıdır Prof. Dr. Necip KUTLU Üye
Katılmadı Prof. Dr. Sezgi ÇINAR PAKYÜZ Üye	e-İmzalıdır Doç. Dr. Murat TAŞ Üye
e-İmzalıdır Aynur PALAMUTÇUOĞLU Enstitü Sekreteri Raportör	

Aslı Gibidir
16/07/2018

Aynur PALAMUTÇUOĞLU
Enstitü Sekreteri

EK 7: Tez Çalışması Orjinallik Raporu

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tez Adı: 7 Ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal Kesim Ve Kentlerde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması

Tezime ilişkin 23/05/2018 tarihinde yapılan Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 27' dir.

Belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Adı Soyadı : **Samet KABAKCI**
Öğrenci No : **141332005**
Anabilim Dalı : **Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi**
Programı : **Yüksek Lisans**

Tarih ve İmza

24.05.2018

DANIŞMAN ONAYI
UYGUNDUR.
Prof. Dr. Hatice ÇAMLIYER

Hatice Çamliy

Açıklamalar

- 1- Tez Çalışması Orjinallik Raporu (TÇOR), TURNITIN İntihal Tespit Programı kullanımı için kişisel hesap alma hakkı bulunan tez danışmanları, Enstitülerde görevlendirilen personeller, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nda görevlendirilen kütüphaneciler tarafından alınır.
- 2- Sayfa sayısı 400'den az olan tezler için tez savunmasından önce ve başarılı olması durumunda düzeltmelerden sonra olmak üzere 2 kez TÇOR alınır.(400 sayfadan fazla olan tezler 400 ve katları şeklinde bölünerek Turnitin veri tabanına yüklenmesi gerekmektedir. Bu gibi durumlarda benzerlik oranının hesaplanmasına ilişkin detaylı forma, kütüphane web sayfasında bulunan Turnitin kullanım kılavuzlarının alından erişilebilir.)
- 3- TÇOR, tezin yalnızca Kapak Sayfası, Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan kısmının tek bir dosya olarak intihal tespit programına yüklenmesi ile alınır.
- Programa yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak tez başlığının tamamı, Yazar Adı (author's first name) olarak öğrencinin adı, Yazar Soyadı (author's last name) olarak öğrencinin soyadı bilgisi yazılır.
- 4- TURNITIN İntihal tespit programına yüklenen dosyanın süzülmesinde, ilgili programdaki filtreleme seçenekleri aşağıdaki şekilde ayarlanır: - Kaynakça hariç, - Alıntılar hariç, - 5 kelimedenden daha az örtüyme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words)
- 5- **İsteğe bağlı ayarlar kısmından; "Ödevleri şuraya gönder?" seçeneği mutlaka DEPO YOK şeklinde işaretlenmesi gerekmektedir;** aksi durumda aynı tezin ikinci kez yüklenmesi durumunda benzerlik %100 çıkacaktır ve depodan tezi silmek çok uzun süreç gerektirecektir.
- 6- Raporlama işlemi tamamlandıktan sonra, kaydedilmiş olan ekranın görüntüsünü sağ üst köşesinde yüzdelik sayı olarak belirtilen "benzerlik oranı," raporlamaya tabi tutulmuş olan dosyanın "toplam sayfa sayısı" ve raporlama işleminin yapıldığı "tarih" bilgisi, "Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orjinallik Raporu" formuna işlenir.
- 7- **Benzerlik oranında tüm sorumluluk öğrenciye aittir.**
- 8- Tez savunma sınavı sonrasında başarılı bulunan öğrenci, tez savunma sınavı tarihini sonrasında tezde yapılmış muhtemel değişiklikleri içeren dosya kullanılarak alınmış ikinci bir intihal raporundaki bilgiler kullanılarak hazırlanmış ve tez danışmanı tarafından onaylanarak imzalanmış ikinci bir "Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orjinallik Raporu"nu Enstitüye teslim etmekle yükümlüdür.
- 9- Turnitin Hakkında Bilgiler: <http://kutuphane.cbu.edu.tr/turnitin/9370.tr.html>

EK 8: MEB Araştırma İzni

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 46949512-605.01-E.1988718
Konu : Samet KABAKÇI Araştırma İzni

16.02.2017

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

- İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07/03/2012 tarih ve 3616 sayılı 2012 / 13 No'lu genelgesi,
b) Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünün 06.01.2017 tarih ve 1243 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazı ve ekinde; Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Samet KABAKÇI'ya ait "Manisa İlinde 7. ve 8. Sınıflarda Öğrenim Gören Kırsal (Köy) Kesim ve Kentlerde (İl) Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması" konulu tez çalışması için ilimiz genelindeki ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik bir araştırma yapmak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin; 2016 - 2017 eğitim öğretim yılı içerisinde, eğitim öğretimi aksatmadan, yazımız ekinde bulunan onaylı formların kullanılması koşuluyla, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Necmettin OKUMUŞ
Müdür Yardımcısı

OLUR
16.02.2017

Recep DERNEKBAŞ
İl Millî Eğitim Müdürü

EKLER :

Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)
Ölçekler (3 sayfa)

Nişancıpaşa Mh. Atatürk Blv. No:36/A Şehzadeler/MANİSA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: strateji45@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi: Tayfun ATLI
Tel: (0 236) 231 46 08 (105)
Faks: (0 236) 231 12 51

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0ce9-4795-39df-a949-f970 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Adı	Samet	Soyadı	Kabakcı
Doğum Yeri	Akhisar/MANİSA	Doğum Tarihi	12.06.1988
Uyruğu	TÜRKİYE	Tel	05557156481
E-mail	sametakabakci123@gmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Kurumun Adı	Olduğu	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık			
Yüksek Lisans	Manisa Celal Bayar Üniversitesi		2018
Lisans	Manisa Celal Bayar Üniversitesi		2010
Lise	Vali Nevzat Ayaz Lisesi		2005

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl- Yıl)
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	MEB Manisa/Akhisar/Dağedere Ortaokulu	2012-2018
Beden Eğitimi ve Spor	MEB Manisa/Akhisar/ Şehit	2018- Devam

Öğretmenliği	Ali Aksoy Ortaokulu	
--------------	---------------------	--

Yabancı Dil Sınav Notu

YDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE
-	-	-	-	-	-	-	-	-

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	Orta	Orta	Orta
Yabancı Dil Sınav Notu* -			

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	61,51208	66,42134	87,06417
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma Becerisi
Word, excel, spss	İyi